

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AJAKIRI.

Nr. 12 (430)

16. juunil 1930 a.

X. aastakäik

Ilmub kaks korda kuus, igal 1. ja 15.

Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas „ 5.—
 veerandaastas „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Kr. 8.—
 poolaastas „ 4.—
 veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 50 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. T. 432-47
 Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Kr. 40.—	1/4 lehek. Kr. 10.—
1/2 „ „ 20.—	1/8 „ „ 5.—
1/3 „ „ 13.50	1/16 „ „ 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% kallim.

Aadressi muutmine 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) M. Morrison, Asitõenduste hoidmisest. 2) Politseitunnist. 3) Kvartslamp kriminaalpolitsei teenistuses. 4) Rahvusvahelise kriminaalpolitseilise komisjoni 6. koosolek. 5) Välisriikide politseidest. 6) Kohtualuste ülestunnistamisest. 7) Spordi alalt. 8) Ametlik osa. 9) Küsimusi ja kostmisi. 10) Kirjavastusi. 11) Kuulutusi.

Asitõenduste hoidmisest.

M. Morrison.

Nagu nimi ise näitab, peavad asitõendused tõendama seda tummalt, mida ei suuda teha elavad tunnistajad suusõnal. Tihti osutuvad need ka ainukesteks. Kuigi asitõenduste nimetus omane üksi kriminaalprotsessile, ei määra Kr. Kp. S. ise, kes on tegelikult kohustatud neid hoidma, kui see osutub vajaliseks. Heakorra ja julgeoleku seaduse (1916. a. väljaanne) § 183. määrab küll, et varastatud ja äravõetud asjad antakse tagasi nende omanikkudele, kuid ei tee seda politsei ainukohuseks. Seepärast võivad ka loomulikult kerkida üles sarnased küsimused, nagu „E. P.“ Nr. 22/23 — 1928. a., kus ei teata, missuguse seaduse põhjal talitada kohtu-uuriija korraldusel 80 km. tagant linna toimetatava lapselaibaga, ja kus vastuseks juhatatakse Kr. Kp. S. § 260. Viimase määrusel aga lõpetab

politsei kohtu-uuriija tulekul oma tegevuse kuni iseärase käskude saamiseni ja annab omalt poolt asjatalituse üle, järelikult ka lapselaiba, mis kaasas peab käima asitoimetusega.

On õige, et Kr. Kp. S. § 270. kohustab politseid, ametkohti, ametnikke ja eraisikuid viivitamata täitma kohtu-uuriija seaduslikke nõudeid, kuid tuleb kahelda, kas säärased nõudmised võiksid kõigile eelpoolnimetatutele peale panna pikaajalisi kohuseid. Toetudes sellele paragrahvile, tuleb täita ettepanud käske, kuid ikkagi sarnaseid, mis on eeluurimiste toimingute täiendajad, eeluurimisele kaasaitajad. Asitõenduste alalhoidmise kohustus, mis võib ulatuda aastatesse, osutub koormavaks jaoskondadele, seda enam, et asitõenduste praegune tegelik hoidja, politsei, pole kohtu-uuriijale sar-

naselt õigustatud neid enda käes pidama, kuna need peaksid liikuma aktidega ühes. Asub ju kohtu-uurija Kr. Kp. S. § 267. põhjal kuri- või väärteo asitõenduste, kui ka nende tegude läbi saadud asjade äravõtmisele kohe asjade avalikukstulekul, kus politsei osutub üksi edasiandjaks, mitte aga edasiandmise talituse poolitajaks.

Asitõenduste leidmisel ja võtmisel peab kaasas käima nende hindamine. Misesuguseid neist pidada väärtuslikeks kohtule esitamiseks, oleneb suurel määral kohtu-uurijast, kuna tal selgem ülevaade ja selgem ka asitõenduste tähtsus. Ja kui Kr. Kp. S. § 318. järgi kohtu-uurija kirjeldab asju ja lisab sinna juure joonestused, mis annavad asjadele piltliku kujutuse, siis sarnast kohust ei näe ette Kr. Kp. S. politseile, kuigi ta seda ei keeja selles staadiumis, kus politsei veel kohtu-uurijat asendamas.

Mida Kr. Kp. S. § 318. kõneleb teopaigast, seda teeb Kr. Kp. S. § 371. asitõendustest endist. Riistad, millega pandud toime kuritegu, valedokumendid, valerahad, verised või üldse rikutud asjad ja kõik, mis teopaigalt leitud selle vaatlemisel ja läbiotsimisel, ja mis võivad kaasa aidata kuriteo ja kurjategija avalikukstegemisele, kirjeldatakse üksikasjaliselt protokollis ühes asjaolude tähendamise, mis käinud kaasas nende leidmisega.

Nii on mõeldav ja arusaadav ikkagi see, et asitõendused on kohtuaktide lahutamatud osad, mis peavad asuma koos. Seda lahutamatus aga segab meie asitõenduste hoidmise mitmekesisus, mis kujunenud praktikast, ilma kindlate juhtimõteteta. Konfiskeeritud viin, salakaup, laialilaotatud valeralha, äravõetud mängukaardid, vürflid j.t. peavad tihti jaoskondades ootama aastate viisi oma saatust, kuna pole ette näha, kelle omaks nad tunnustab kohtuotsus. Asitõenduste kaasaliikumist aktidega võib katkestada ainult asitõenduste asjalik suurus, mis sunnib neid andma hoiule vastavatele isikutele ja jätma kohale. Neid pole lubatud anda hoiule süüdlasele, kelle vastu nad võivad olla tõenduseks. Samane kord asitõendustega talitamisel on kohustatav ka politseile Kr. Kp. S. § 29. põhjal (v. S. S. 92/8 ja 903/28).

Kui hästi ka asitõendusi protokollides ei kirjeldata, ei suudeta seda alati teha

nii, et poleks enam vaja asitõendusi. See pärast on kahtlemata suur asitõenduste esitamise mõju: nad aitavad elustada kuriteo toimepanemise momenti.

Kuna rahukohtutele alluvais asjus on asjade kõik lühem ja lihtsam ja kuna siin puuduvad ka peale politsei teised eelkuulamise organid, on asitõenduste võtmine, esialgne hindamine, hoidmine ja esitamine politsei ainukohus. Kr. Kp. S. ise ei teinud asitõenduste hoidmist politseile kohuseks, küll aga tegi seda omal ajal Kr. Kp. S. § 371. kohta antud v. s. seletus (85/5), mille järgi politsei täidab kõik kohtu-uurijate nõudmised asitõenduste alalhoidmises. Peaks aga politseil asitõenduste ajutine hoidmine ruumide puudusel olema võimatu, on politsei kohtu-uurijatelt või kohtu esimeestelt õigustatud raha küsima asitõenduste alalhoidmisest tekkinud kulude katteks sarnaselt, et arved oleksid esitatud kohalikele kohtule sissenõudmiseks sellelt, kelle peale pandud kohtukulud, millede hulka kuuluvad ka Kr. Kp. S. § 977. põhjal asitõenduste alalhoidmise kulud.

Nagu maksivad Kr. Kp. S. ei teinud asitõenduste hoidmist politseile ainukohustuseks, nii ei teinud seda ka Üldkub. S. (V. S. K. II k. §§ 681—603), kus üksikasjaliselt loetletud peaaegu kõik olemasolevad politsei kohused. Asitõenduste hoidmise teeb kohuseks meie Pol. as. kuj. määruse § 5 p. 6. Asitõenduste ainuhoidjaks võib politsei osutada asjus, mis politseiasutustest kaugemale ei ulatu, nagu konfiskeeritud revolvrud, odadega kepid, kastetid j.t., mis kuuluvad jäädavalt äravõtmisele nende pidamise lubade tühistamisel. Niisama võiks esialgsele hoidmisele kuuluda ka enesetapmise või õnnetu surma puhul leitud asitõendused, sest nende asjade käigust pole ette näha, peale nende lõpetamise, muid võimalusi. Hoidmisele kuuluvate asitõenduste loetelu võiks lõpetada müügile sattunud kõlbmatute toiduainetega, millede kohta arstide poolt antud kõlbmatuse otsus, ja mis kuuluvad hävitamisele. Asitõenduste hoidmist laiemalt mõista, kui seda seadused arvanud ja tahtnud, oleks ajata endale töö juuremuretsemine.

Pol. as. kuj. m. § 5. p. 6. põhjal asitõenduste hoidmiseks jaoskondades sisse seatud raamatupidamine on aga tegelikult paisunud laiemaks, kui seda vast määruse andmisel selle p. all mõeldud.

Suurem osa sissekantud asitõendustest ei kuulu hoidmisele, küll aga asjaosalistele kätteandmiseks. Sarnasel viisil jaoskondadesse sattunud asitõenduste saa-

tus on teada, nad pole määratud hoidmiseks ja peavadki tihti adressaatide elukoha muutmisel rändama ühest jaoskonnast teise.

Politseitunnist.

Igakord, kui kuskil parlamendis on arutlusel mingi seaduseelnõu, mis seisab ühenduses alkoholiliste jookide müümisega, restoraanide tegevusega või mingisuguse teise sarnase küsimusega, tekiavad lahingud n. nim. politseitunni ümber. Tahetakse seadusandlikul teel kodanikkudele ette kirjutada, kui kaua ja kui palju nad võivad lokaalides viibida ja millal peavad nad hiljemalt oma sammud koju poole juhtima. Tahetakse, teiste sõnadega, toetada moraali ja avaldada survet kodanikkude elukommetele; tahetakse kasvatada kodanikke, — kõik muidugi kodanikkude heakäekäigu ja -olu nimel.

Kas selline tendents on õige või mitte, see on iseküsimus, see politseid kui sarnast ei huvita, politsei ülesandeks on ainult valvata selle järele, et maksmapandud seadused ka täitmist leiaksid, et seadusandliku kogu tahtmine teostamist leiaks tegelikus elus. Muidugi on kindel, et sarnased politseitunnid politseile rõõmu ei tee. Võib olla, on politseil isegi kergem tegutseda, kui on maksmapandud täielik alkoholiliste jookide müümise ja tarvitamise keeld, kuigi see toob suuri raskusi politsei õlgadele. Igatahes on see sirgejoonelisem tee, kui see, mis ühelt poolt lubab ja teiselt poolt keelab.

Politseitunni küsimus oli eriti akuutne maailmasõja päevil, seda muidugi isesugustel põhjustel. Ei tahetud, et siis, kui rinnetel kõvad võitlused, kui langesid tuhanded inimesed, seljataga prassitakse ja lõbutsetakse. Ei tahetud aga ka politseid koormata joodikute viimisega arestimajadesse ja küsimuste lahendamisega, mis ühenduses läggjoomisega. Taheti ka, et üldise kokkuhoiu ajal kõikidel aladel see kokkuhoid ka väliselt näha oleks. Praegu see küsimus üldiselt väga akuutne pole, ta tõuseb ainult siin ja seal uuesti päevakorrade, ühenduses mõnede seaduseelnõude arutlemisega, nagu juba alguses tähendatud.

Saksamaal on praegu arutlemisel joo-gikohtade seadus, n. nim. Gaststätten-gesetz. See seadus on selle parlamentlikul arutlemisel äratanud üldist sakslaste huvi. Ühenduses temaga on tõtetud küsimus, kas poleks üldse aeg panna maksma keeluseadus. Ollakse poolt ja vastu, kuid nähtavasti võidab keeluseaduse vastaste arv, eriti seepärast, et need maad, kus praegu sarnane kord maksab, näitavad, et üldist alkoholi tarvitamise keeldu on äärmiselt raske läbi viia, ja et keeluseaduse maksmapanemisega seisavad ühenduses väga paljud soovimatud nähtused.

Uue seadusega tahetakse muu seas ka reguleerida politseitunni küsimust. Kavatakse üle riigi maksma panna kord, mis keelab restoraanide jne. lahtioleku pärast kella 1 öösel, kusjuures aga teatud asutustel on teatud tingimustel ja põhjustel lubatud erandeid teha sellest üldreeglist. Selle politseitunni ümber keerlevad samuti suured vaidlused, millel ei puudu üldhuvi.

Kokkuvõetult seletatakse seejuures umbes järgmist: Üldiselt arvatakse, et ebamoraal suureneb, kui pikendada politseitundi, ja et tehakse sellega head, kui politseitund määratakse võimalikult varase kellaaja peale kindlaks. On küsitav, kas see tõesti nii on, ja kas saab ühe seaduse paragrahviga muuta inimesi ja nende kalduvusi. Ka saksa ajakirjandus juhib tähelepanu selle küsimuse arutlemisel välismaalaste ja välismaade eeskujule. Teiste Lääne-Euroopa riikidega on enamalt jaolt lugu nii, et politseitundi ei vähendata, tendents on just vastupidine: katsutakse, kus võimalik, politseitundi pikendada; peaasjalikult see sünnib seal, kuhu tuleb palju võõraid, kus osalt elatakse võõrastest ja seetõttu neile vastu tullaakse, nii palju, kui olud seda võimaldavad.

Küsitakse päris õieti, kas võib ja kas suudab keegi elu nii reguleerida, et võib

täiskasvanud inimesele öelda: kell üks öösel pead sa magama minema. See inimene eksib suuresti, kes arvab, et inimesed alistuvad sarnasele käsule. Just vastuoksa: normaalne inimene arvab, — kui minule kroonu poolt midagi keelatakse teha, mille tegemiseks mul on õigus, siis mina seda keelatud asja teengi. See on, võib olla, väga kurb, kuid see on juba kord nii. Väga kujukalt näitab seda alkoholi tarvitamise suhtes elu Ühendriikides. Olude tundjad seletasid, et eriti noorsugu on seal hakanud rohkem jooma, kui see sündis enne keeluseaduse maksmapanemist; joomisele vaadatakse kui mingisugusele spordile.

Saksa politseinikud kardavad, et uue politseitunni maksmapanekuga kerkivad esile jälle pahed, mis varemgi ilmsiks tulid, kui restoraanide lahtioleku aeg oli väga piiratud, ja mis ühenduses just inimeste tahtmisega edasi pummeldada, kui seadus seda keelab. Sarnaste piiramiste tagajärg olevat olnud: 1) katse ametnikke ära osta altkäemaksuga, kes lokaale kontrollisid nende lahtioleku mõttes, ja 2) salakörtside sisseseadmine ja ellukutsumine, ühes muidugi kõikide pahedega, mis on ühenduses sarnaste ettevõtetega: inimeste pügamine, hiigla-hindade võtmine, alasti tantsimine jne. jne. Ja politseil pole muud, kui alatasa valvel olla säärase lokaalide telkkimise suhtes. Seetõttu suhtuvad eitavalt kavatsetud kontrollale ka need ametnikud, kes enne tutvunemist praktilise politsei eluga ja viimase igapäevaste muredega ning ülesannetega väga pooldasid politseitunni määramist varajasele kellaajale (näit. ministriumini dir. dr. Klausener: „Preussen und das Gaststättengesetz“).

Hiljuti ametist lahkunud Preisi siseminister A. Grzesinski arvestas eelpooltoodud asjaoludega ja muutis varsti pärast ametisse astumist politseitunni Berliinis, pikendades selle kella 1 pealt kella 3 peale. Teistes Preisi linnades muudeti politseitund kella 12 pealt kella 1 ja kella 2 peale, — rippuvalt linna suuruselt ja tähtsusest. Enne politseitunni pikendamist oli olukord sarnane, et kõigis suuremates linnades, eriti Berliinis, leidis hulk halva maiguga lokaale, kus inimesi tüsati ja sõna tõsisel mõttes paljaks rööviti. Küllalised joodeti täis ja nõuti siis arvete maksimisel hiigla-hinda joodud alkoholi eest, kusjuures protesteerijatele isegi seletati, et pole midagi parata, väljamine-

kud on suured, vaja, näiteks, politseile maksta suurt raha, et see keelatud lokaali kinni ei paneks! Ja seda usuti, ja selles usus maksti kallist raha halbade jookide eest. Päril aluseta need ja sarnased jutud muu seas vist ei olnud. Nagu tähendab juba mainitud dr. Klausener, tuli Preisil karistada ühe aasta jooksul (1. dets. 1925 kuni 1. dets. 1926) 29 politseiametnikku, kelle kohta tehti kindlaks, et nad võtsid vastu altkäemaksu mitmesugusel kujul lokaalide pidajate ja võõraste käest, mis eest siis pigistati silmad kinni ja lubati alkoholi müüa ja tarvitada pärast lubatud aega. Praegu aga olevat olukord muutunud sootuks teiseks, ühenduses politseitunni pikendamisega. Politseivõimud, kes asja kõige paremini peavad tundma, seletavad, et Berliinis olevat isegi vanal Berliini elanikul raske leida mingit keelatud öölokaali, — muidugi põhjusel, et neid enam praegu olemas polegi. Kolm kuud pärast politseitunni pikendamist olid öölokaalid kadunud, nende järele ei tuntud enam vajadust. Ametnikkude äraostmisest ei saa loomulikult enam juttu olla, kellelgi pole tarvidust nende järgi.

Huvitav on muidugi küsimus, kuidas suhtub publik tegelikult politseitunni pikendamisele. Varem — piiratud politseitunni ajal — otsiti lokaale, kus saaks edasi alla. Praegu olevat suur osa restoraanide külastajaist arvamuses: pole mõtet istuda kella kolmeni, tuleb varem ära minna. Seda tõendab kõige paremini see asjaolu, et nende körtside arv, mis lahti peetakse kella 3-ni, on võrdlemisi väike, asi ei tasu ennast ära. Provintsis olevat lugu samasugune, olgugi, et seal on politseitund määratud varemaja peale. Nii et lõpuks tuleb välja, et politseitunni pikendamine ei toonud endaga kaasa kardatud moraali langust, vaid et see abinõu aitas kaasa moraali tõstmisele! Berliini politseinikud vähemalt on sarnases arvamises.

Statistilised andmed kõnelevad päris selget keelt politseitunni osas. Preisi siseminister laskis koguda andmeid, et saada selgema pildi politseitunni suhtes. Need andmed ilmusid ka trükist. Neist järgneb, et novembris 1926. a. oli Berliinis üldse 13971 lokaali, mis tulid arvesse politseitunni suhtes; neist olid avatud kuni kella 2-ni, resp. kella 3-ni — 2238; märtsikuul 1927. a. oli see arv veidi suurem, nimelt 2774. Inimesi istus neis körtsides 30.198

(41.676). Sellest muidugi siis järgneb: 1) publiku seas on nõudmine pikendatud politseitunni järgi ja 2) see nõudmine pole nii suur, kui arvatakse, nii et ainult 16 kuni 18 prots. kõikidest kõrtsidest lahti peetakse.

Ühenduses sellega tekkis muidugi ka Berliinis teine küsimus: kas sarnane politseitunni pikendamine ei mõju halvavalt restoraaniteenijatele. Andmete kogumisel selgus, et teenijate tööaega politseitunni pikendamisega ei pikendatud; kus see aga sündis, olid teenijad tariifilepinguga kindlustatud, nii et nende huvisid uus kord ei riivanud. Eelpoolmainitud andmete kokkuvõttes, mis ilmus ministri märgukirjana, tähendatakse muu seas, et „pole selgunud politsei vaatekohast midagi, mis nõuaks politseitunni lühendamist, vaid vastuoksa, need pahed, mille üle kaevati enne politseitunni pikendamist, on suuremalt osalt kõrvaldatud, ja sarnane tagajärg on lõpuks saavutatud, ilma et joogikohtade teenijad oleksid ülearuselt koormatud, mis oleks ebasoovitav sotsiaalsel põhjustel, kusjuures aga pikendamine vastab teisel poolt publiku nõudele.“ Nii et Preis is näib olukord küll niisugune olevat, et politseitunni piiramisega nõus ei ole, selle vastu on nii publik enamikus, kui ka politsei, s.o. asjast kõige enam huvitatud tegurid. Kui aga vastu võetakse seadus esitatud kujul, siis arvatakse, et Preis is kasutatakse otsekohe erandi tegemise võimalusi, mistõttu Saksa riigi suurem osa asetatakse teiste maadega võrreldes eesõigustatud olukorda.

Tahetakse minna isegi kaugemale. On tulnud häält kuuldavale, mis üldse kõnelevad igasuguste politseitundide vastu. Arvatakse, et ei saa keelata täiskasvanud inimesele mööda saata oma aega, kuidas ta ise tahab. Küsitakse, mispärast, ja lõpuks ka, mis õigusega, köidab seadusandlik kodaniku tegevust, mis pole sihitud kuritegelisele teele, ega üldise korra, ega millegi vastu, mis pole vähemalt hädaohtlik kellelegi. Siin võib muidugi ka vastuväiteid tuua, igatahes on see küsimus, mis annab palju vaielda ja iseennest sugugi selge pole.

Muidugi on ka praegune Preis is valitsev kord veidi puudulik, ta tundub vähemalt puudulikuna, seepärast, et on teatud

vahesid üksikute linnade ja maakohtade vahel. Näiteks maksis Elberfeldi ja Barmeni linnades politseitund kella üheni. Kui mõlemad linnad ühendati üheks omavalitsusüksuseks, pikendati politseitundi kella 2-ni (seetõttu, et tõusis uue linna elanikkude arv). Nüüd tekib huvitav küsimus: kas Elberfeldi kodanikud jõid vähem ja puhkasid rohkem senini, kui see linn polnud ühendatud Barmeniga? Samasugune, veidi absurdsema tunduv, on lugu ka maal. Maainimesed küsivad tihti politseiametnikelt, mispärast nemad tohivad kõrtsis viibida ainult kella 11-ni, kui naabruses asuvas linnas on linnasalkstel lubatud restoraanis viibida kella 1-ni või isegi 2-ni.

Selge aga on, kui politseitundi üldse tahetakse kaotada või seda veelgi pikendada, mis oleks tegelikult võrdne kaotamisele, ei saaks siiski restoraanipidajaid talitada lasta vaba tahtmise järgi. Mainitud dr. Klausener paneb ette sisse seada „negatiivset politseitundi“, mis oleks abinõuks kõrtside tegevuse üle parema järelevalve pidamiseks, ja mis seisaks järgmises: Kui restoraanipidaja eksib üldmääruste vastu, näiteks, annab jooke võlgu, lubab viibida ja juua lokaalis joobnutel, annab alkoholi alaealistele jne., siis peab politsei võima talle määrata politseitunni. Kui sama pidaja teistkordselt eksib maksvate määruste vastu, siis peab võima tema lokaali ajutiselt sulgeda, näiteks nädalaks või paariks. Kui pidaja siiski ei parane, peab võima tema ära võtta kõrtsi pidamise loa.

Lõpuks ei tohi unustada, et tervel küsimusel on veel hoopis teine külg. Politsei peab hoolitsema avaliku julgeoleku ja rahu eest, politseiliselt on, tähendab, tähtis, et üksiku kodaniku vabadus ainult seevõrt kitsendatakse, kui see on tarvilik avaliku julgeoleku ja oma huvides. Kui seda vabadust peale selle veel kitsendatakse, siis ei puutu see otsekohe politseisse, kellel seetõttu võivad ainult tulla uued ülesanded. Võidelda aga alkoholismi vastu, on teiste asutiste ja teiste organisatsioonide asi: kodanikud ise peavad siin tegevd olema, hariduslised ja hooldekande küsimused on siin esiplaanil. Võidelda joomise ja liigjoomise vastu politseiliste abinõudega on asjatu vaev ja lootus. Kk.

Kvartslamp politsei teenistuses.

Elu läheb iga päevaga keerulisemaks, võitlus leiva ja elumugavuste pärast suureneb, tehnika teeb hiigla-edusamme — kõik see ei jäta mõju avaldamata kuritegevusele ja kurjategijatele. Eriti rohkearvuliseks on viimasel ajal läinud kõikisugused võltsimised. Valerahategemine, dokumentide võltsimine, tshekkide ja väärtpaberite „ümbertegemine“, „parandamine“, nagu ütlevad kurjategijad, on päevakorral. Nende kuritegude vastu võitlemine on eriti raske: neil aladel tegutsevad ikka enam-vähem intelligentsed kurjategijad, need kuriteod tulevad avalikuks enam-vähem pikemat aega pärast nende kordasaatmist. Isik, kes „parandanud“ tsheki, saab raha pangast ja kaob. Alles mitme päeva pärast tuleb kuritegu avalikuks, mõnel korral isegi alles mõne kuu pärast, s. o. siis, kui kurjategija on ammu kadunud silmapiirilt. Kui tsheki võltsijad ei paneks võltsimisi toime üks teise järele, siis oleks võitlus nendega ja nende vastu sootuks raskem.

Võltsimiste juures tarvitavad kurjategijad mitmesuguseid meetodeid, milledest tihti osutub üks keerulisemaks ja raffineeritumaks kui teine. On selge, et politseiilised võitlusabinõud peavad vastama sellele keerulisusele, et nad peavad olema üle igasugusest võltsimise tehnikast. See aga toob endaga kaasa kaaks nähtust. Esiteks peavad kriminaal-asutused varustatud olema heade, tehnilistele nõuetele vastavate aparaatidega, teiseks peavad kriminalistid olema varustatud suuremate teadmistega kui kunagi varem. Meie pörkame siin samale nähtusele, mis praegu tuleb ilmsiks igalpool. Igalt inimeselt, eriti igalt ametnikult, kes tahab püsida kohal, edasi jõuda ja üldse oma kohuseid hästi täita, nõutakse ametioskuse suurenemist ja laiendamist. Kui, näiteks, praegusaja ohvitseri enam kuidagi ei saa võrrelda ennesõja-aegse ohvitseriga, siis peab sama tähendama ka kriminalistist. Ohvitser muutub ikka enam ja enam mingisuguseks teadusemeheks sõjapidamise alal, kriminalist muutub samuti eriteadlaseks mitmesugusel alal, mis varem olid ainult teadlaste valdamisel või mille olemasolu varem üldse polnud teada. Kui vana on siis, näiteks, daktüloskoopia, milleta enam läbi ei saa ükski kriminaalpolitsei!

Võltsimiste kindlakstegemise ja nende vastu võitlemise alal mängib tänapäeval väga suurt osa lahutusteadus, samuti ka optika. Tänu neile on korda läinud tabada nii mõnigi kurjategija, kes varematel aegadel oleks vaatanud oma kuriteole elanud ausa mehena, sest puudusid abinõud kuriteo kindlakstegemiseks. Nii mõnigi testamendi võltsimine, mis tegi varanduseta isikust jõuka mehe, on jäänud kindlaks tegemata — vaatanud sellele, et kõik andmed olemas, et testament pole õige. Suur samm edasi on tehtud võltsimiste kindlakstegemisel sest ajast peale, mil korda läks selgitada, et väga paljud asjad (riided, toiduained jne.) näitavad erilist värvi, kui neid väga tugevasti valgustada, kuna need hariliku valguse juures midagi ei näita, mis lubaks neid eraldada teistest omasugustest. Praegu on meil ka olemas aparaat, mis sarnast tugevat valgustust annab ja seega võimaldab ainete erivärvi kindlakstegemist. See ongi n. nim. analüüsi-kvartslamp. See lamp võimaldab asjade valgustamist ainult tumedate ultraviolettkiirtega. Kõige enam on praegu tarvitusel Hanau süsteemi kvartslambid. Need aparaadid pole pealegi konstrueeritud üht viisi, näiteks on Hanau vabrik hakanud valmistama ka lampe, mis on määratud erilisel tekstiilkaupade uurimistele.

Kvartslampi hakati tarvitama esialgu ainult võltsitud tšekkide uurimisel. Tšekkide võltsimine on üldse kuritegu, mida rahvusvahelised kurjategijad harastavad toime panma. Mõned neist teevad seda muu seas, s. o. siis, kui nende kätte satub mingisugune tšekk, mida on võimalik „parandada“, s. o. suurendada. Need kurjategijad pole nii kardetavad, nad pole spetsialistid sel alal ja summade suuremaks tegemised tulevad peaaegu alati juba pangas tšeki esitamisel ilmsiks. Hoopis kardetavamad aga on elukutselised tšekkide võltsijad. Neil on palju meetodeid ja kavalusi, et jõuda sihile, nad kulutavad palju raha mõne suurema saagi saamiseks. Harilik võte seisab selles, et ostetakse mingisugune ehtis tšekk väikese summa peale; summa kratsitakse välja ning suurem summa pannakse asemele. Summa kustutamise sünnib tihti keemilisel teel, näit. superoksüüdi abil. Hariliku

valgustuse juures ei saa kuidagi aru, et tshekk on võltsitud, kuna kvartslamp selgesti näitab kaotatud teksti. Võltsimisi superoksüüdi abil on palju toime pandud. Pärast maailmasõja lõppu vajutati mitmesugustele rahadele ja väärtpaberitele kõiksuguseid pitsereid, et näidata, et see või teine maksuvahend või väärt-paber on oma maksvuse kaotanud või aga on maksev. Sarnane väärtuste muutmise viis andis muidugi võltsijatele laialdase tegevuspõllu. Võltsiti pitsereid, et nende abil tõsta teatud rahade ja väärtpaberite väärtust. Seal, kus aga vaja oli olemasolevaid pitsereid kustutada suurema väärtuse saamiseks, kustutati neid. Kvartslamp on toonud selgust sarnastesse lugudesse ja on aidanud paljastada kurjategijate salku. Muidugi nõuab kvartslamp tarvitamisel teatud oskust ning füüsilikali teadmisi, mistõttu on soovitatav, et lambiga ümberkäimine ja selle abil uurimuste toimetamine antakse vilunud jõudude kätte.

Kasu kvartslambist on ka väga paljudel teistel aladel; praegu võib neist öelda, et pole ühtki võltsimist, mida ei saa selgitada kvartslambi abil. Nii, näiteks, on see lamp tarvitusele võetud väärtuslike postmarkide uurimisel. On teada, et mõned haruldased postmargid hinnatakse väga kõrgelt kolleksionääride poolt, kes on valmis maksuma suuri summasid nende kogus veel puuduvate markide eest. Seda kasutavad mitmesugused kelmid inimeste petmiseks. Katkine mark seatakse nii korda, et silmaga ega ka suurekstegeva klaasiga pole märgata midagi iseäralikku, kuna kvartslamp näitab selgesti, missugused kohad on korda seatud ja kuidas nad on korda seatud. Ei tohi unustada, et kelmid töötavad samuti suurekstegeva klaasi abil, mistõttu nende „parandamisi“ ei näe enam suurekstegeva klaasi abil, nad on liig täpselt ja hästi tehtud. Samuti saab kohe kindlaks teha, kas mõnele väärtuslikule margile on juure pandud mõni osa: leidub kalleid postmarke, millel aga puudub väike ots; sarnastena pole need margid midagi väärt, kui nad on terved, on nende hind kõrge. Tähtis on markide juures tihti ka kummi: mõne margi juures on ainult kummi mõõduandev hiina määramisel. See on ka arusaadav: teatud kummiga varustatud marke lasti liikvele ainult piiratud arvul, mistõttu nende hind on kõrge.

Kvartslamp näitab selgesti, missuguse kummiga on tegemist. Ühenduses sellega olgu tähendatud, et kvartslamp võimaldab ka selgeks teha, kas mõni kiri on juba kord avatud või mitte: ümbriku kummeerimine näitab seda kvartslambis.

Teine tähtis ala, kus kvartslamp annab palju kasu, on valerahade kindlaks-tegemine. Kvartslamp näitab otsekohe neid suuri vahesid paberi, kirja jne. vahel, mis on ehtsa ja järeletehtud raha vahel. Pole vist vaja juure lisada, kui väga tulutoov see on.

Siis tuleb peatuda kvartslambi tähtsuse juures salakirjade paljastamisel. Üsna tihti juhtub tegelikus elus, et pole vaja ainult lugeda salakirja või õigemini kirja, mis on kirjutatud mingisuguse salatindiga, vaid on vaja ka asja korraldada nii, et keegi ei aimaks, et kiri on loetud. Praegu on päris laialdaselt veel tarvitusel kõiksugused salatindid, mis iseene-sest on primitiivsed, mille ilmutamine aga pole päris lihtne, kui tahetakse seda teha nii, et keegi ilmutamisest aru ei saa. Nii tarvitatakse praegu, näiteks vett, seebivett, ila, piima jne. salatintidena. Harilikud meetodid jätavad enam või vähem nähtavaid jälgi, nagu näiteks joot. Kirja saajale on aga sarnased jäljed otsekoheks hoiatuse abinõuks. Kvartslambiga pole midagi sellesarnast karta.

Kvartslampi on hakatud tarvitusele võtma ka kunsti alal. Nii on, näiteks, mõnikord päris raske kindlaks teha, kas teatud maal on võltsitud või mitte. Värvide segu jne. on tähtsad, mida saab hästi kindlaks teha kvartslambi abil. Viimane aitab ka kaasa selgitamisele, kas teatud maali all peitub veel teine maal. Teatavasti maaliti varematel sajanditel tihti ühe maali peale teine, kusjuures all-olev maal võib olla sootuks väärtuslikum kui nähtav maal. Et kindlaks teha, kas maali all on teine maal, võib muidugi kuskilt servalt pealmise värvikihi ära kraapida; tähtis aga on teada saada, missugune maal just all on, võib olla on alumine väikese väärtusega, võrreldes nähtava maaliga. Appi tuleb siin, nagu tähendatud, kvartslamp.

Kohtunik van Ledden on teinud hulkiatseid kvartslampidega. Tema tegi, näiteks, kindlaks, et spermplekid paistavad kvartslambi all helepruunis värvis. See leidis on väga tähtis. On ju teada, kui võrt tähtsateks osutuvad spermplekid mõnikord kuritegude toimepanemi-

sel, näiteks vägistamistel. Spermaplekke aga on võimatu niihästi näha kui ka käega leida kirjude villaste tekkide ja samasuguste riiete juures. Edasi tuleb van Leddeni teeneks lugeda ka vahetegemine kvartslambi abil mitmesuguse laki vahel. Ühel lakil on lambi all üks värv, teisel — teine. See on muidugi tähtis kuritegude kindlakstegemisel, mis on ühenduses postiasutustega ja -teenijatega. Kriminalistile on tihti vaja ka teada saada, kas mingisugune kirjatükk, kiri jne. on kirjutatud ammu või alles hiljuti, teiste sõnadega, kas tarvitatud tint on uus või vana. Ka selle kindlakstegemise võimaldab kvartslamp van Leddeni uurimiste tagajärjel: jutt on muidugi ühest ja samast tindisordist. Erisorte näitab lamp samuti, nii et on võimalik praegu kindlaks teha, missuguse tindiga on kirjutatud mõni kiri ja kas see tint on vana või värske. Edasi on kriminalistidel väga tähtis tihtipeale kindlaks teha, kas leitud luud on enne muldaasetamist põletatud või mitte. Seda võib muidugi kindlaks teha ka palja silmaga, kuid mitte igalkord ja mitte täie täpsusega. Kvartslambi all säravad harilikud luud, kuna põletatud luud põrmugi ei sära. Lõpuks tuleks van Leddeni uurimustest mainida veel seda, mis lubab kindlaks teha ka vahet tekstiilkau-pade vahel seal, kus paljas silm harilikul valgusel midagi erilist ei näe. Van Leddenil tuli uurida vaipa, mis näitas päikese käes mõnes kohas teist värvi, kui oli vaiba üldine värv. Kvartslamp näitas, et tegemist on kahe- või kolmevärviga, mida tarvitati vaiba värvimisel. Harilik silm ei saanud siin vahet teha, ainult päikese käes tuli vahe ümsiks, kuigi seda ei teatud seletada.

Michel on uurimusi toime pannud brillaantide, teemantide ja pärlite kallal. Kunstlikud teemandid ei sära sugugi kvartslambi all, kuna ehtsad säravad suurepäraselt. Samuti läks korda kindlaks teha ka vahet teemantide vahel, mis olid pärit mitmest leiukohast. Ka see leidus on tähtis kriminaalpolitseile. Mõnel korral tuleb kiiresti ja absoluutselt kindlaks teha, kas mõni teemant on ehtis või mitte. Kunstlikud pärlid, n. nim.

jaapani pärlid, säravad kvartslambi all teisiti kui ehtsad pärlid: harilikku silmaga ei saa neid eraldada.

Dr. Salmoney on katseid teinud kvartslambiga toiduainete võltsimiste kindlakstegemise alal. Nii, näiteks, näitab muskiliha kvartslambi all punast värvi, kuna krõmpskondid ja sooned näitavad sinist värvi. See on tähtis näiteks vorstide uurimistel ja selgitamisel, missuguseid aineid on tarvitatud vorstivalmistamisel. Samuti on võimalik ka piima uurida. Rasvane piim näitab helekollast värvi, kuna lahja piim on värvitu. Samuti on võimalik kindlaks teha, kas või sisaldab margariini või mitte. Või paistab lambi all helekollasena, kuna margariin annab helesinise värvi. Olevat isegi võimalik kindlaks teha margariini olemasolu võis kuni 25%-ni. Ka jahude vahet näitab kvartslamp. Rukki- ja nisujahu näitavad sinikat värvi, kuna odrajahu näitab mattvalget ja kartulijahu hallikas-pruuni värvi. Nii võib kindlaks teha mõne teise jahu olemasolu nisu- või odrajahus, kui seda jahu on nisu- või odrajahus 10 või rohkem protsenti.

Tähtis on lõpuks kvartslamp ka tolli-uurimistel, eriti riiete uurimisel. Nii, näiteks, on võimalik kindlaks teha villa olemasolu riides, samuti ka loomakarvade olemasolu neis. Muidugi saab seda teha ka teisel teel, kuid mõnel puhul on just see tee väga tähtis. Järeletehtud pergament särab lambi all, ehtis aga mitte jne. jne.

Muidugi ei ole loeteluga veel piiratud kõik töötamisvõimalused kvartslambiga. Neid alasid, kus võib kasuga tarvitada seda aparati, on palju, ja loetelu tahtis ainult iseloomustada võimalikult igalkülgselt seda leidust. Kindel on, et tulevikus ei tohiks enam puududa üheski kriminaalkesküksuses kvartslamp, mille heaks omaduseks on kõigepealt väga täpne ja kiire töötamine. Kriminaalpolitseil on tähtis nii hästi täpsus kui kiirus: ei tohi minna valejälgedele, see toob endaga kaasa ajakaotuse, ja aeg on see, mis on kõige tähtsam politseile ja — kurjategijale. Kui on võidetud aeg, on võidetud ka kurjategija.

P.

Rahvusvahelise kriminaalpolitseilise komisjoni 6. koosolek.

Rahvusvahelise kriminaalpolitsei komisjoni kuues korraline koosolek peeti käesoleva aasta alul Viinis. Sellest koosolekust võttis osa hulk komisjoni alalisi liikmeid. Järgmised riigid olid saatnud Viini oma esitajaid: Belgia, Bulgaaria, Taani, Saksa, Inglismaa, Soome, Prantsusmaa, Itaalia, Jugoslaavia, Hollandi, Austria, Poola, Rumeenia, Šveitsi, Hispaania, Tšehhoslovakkia, Türgi ja Ungari. Nagu see loetelu näitab, kuuluvad komisjoni kahjuks ikka veel ainult Euroopa riigid, Türgi moodustab enesest küll juba Aasia riigi, kuid seda võib lugeda sama õigusega ka Euroopa riigiks. Suurimaks puuduseks on arusaadavalt Ameerika Ühendriikide ja Lõuna-Ameerika riikide puudumine. Tähendatud riigid on omalt poolt teadupärast moodustanud erilise komisjoni, kus harutatakse Ameerikasse puutuvaid küsimusi. Varem või hiljem tulevad siiski need lahustöötavad ettevõtted ühendada, ei aita üksi tihedast kontaktist, et edukalt võidelda kuritegevuse ja kurjategijate vastu: rahvusvaheline instituut, mis on endale ülesandeks võtnud võidelda rahvusvahelise kuritegevuse vastu, peab enesest moodustama ka orgaanilise teraviku.

Praeguses komisjonis presidendiks on komisjoni looja dr. Schober, kauaaegne Viini politseipresident ja praegune Austria riigikantsler. Dr. Schober sai komisjoni koosolekust osa võtta ainult komisjoni viimasel päeval, kuna ta varem viibis Hollandis ja õigeks ajaks tagasi jõuda ei saanud.

Koosoleku peamine oli, nagu mitu korda varemgi, rahamärkide võltsimise küsimus. Viimane kipub üldse väga tõsiseks muutuma. Kurjategijatel on tihti tarvitada tehniliselt suurepäraselt sisseseadud töökojad, mis võimaldavad otse eeskujulikult rahamärke võltsida. Sellele lisaks tuleb veel teine hädahoht. Viimasel ajal on hakatud rahasid võltsima poliitilistel kaalutlustel ja eesmärkidel. Nii, näiteks, võltsiti samade sihtide taotlemiseks prantsuse franki ja vene tšervontse. Ka dollarite ja inglise naelte võltsimisele on asutud samasuguste eesmärkidega. Siin seisab suur hädahoht selles, et sellelaadilistele võltsimistele ei vaadata kui ku-

riteole, vaid ainult kui abinõule, mis peab viima teatud sihile. Levitajaid leidub seetõttu palju, suur osa neist tegutseb ainult ideeliste sihtidega, mistõttu neid raskem tabada ja neilt saada tarvilisi teateid kogu organisatsiooni paljastamiseks. Muidugi leidub sarnastes ettevõtetes alati ka isikuid, kes taga ajavad ainult materiaalselt kasu, nende kaudu lähebki korda enamasti tervet organisatsiooni paljastada.

Rahvusvahelise kriminaalpolitseilise komisjoni töid selles suunas on kõvasti toetanud algusest peale rahvasteliit. On ju selge, et kõik riigid on küsimusest huvitatud. Kõik riigid ja nende kodanikud kannatavad ühesuguselt rahavõltsijate tegevuse all, mistõttu on selge, et rahvasteliit pidi tahtes-tahtmatult küsimusega tegemist tegema. See on rahvasteliidul seda kergem, et see küsimus ise enesest pole poliitiline, et tema lahendamiseks on ühevääriliselt huvitatud kõik Euroopa riigid, samuti ka riigid väljaspool Euroopat. 9. kuni 20. aprillini läinud aastal arutles rahvasteliit rahavõltsimise küsimusi ühes kriminaalpolitseilise komisjoniga. Rahvasteliit võttis endale ülesandeks välja töötada konventsiooni võltsimiste vastu võitlemiseks. See konventsioon astub jõusse, kui temaga on ühinenud vähemalt 15 riiki. Konventsioon näeb ette erilise rahvusvahelise keskbüroo asutamist Genfis, kuhu koondatakse võitlus rahamärkide võltsimise ja võltsijate vastu. Kuni tähendatud büroo ellukutsumiseni ja tegevusse astumiseni täidab büroo ülesandeid ja funktsioone Viini rahvusvaheline büroo. Viimane kutsuti ellu juba mitme aasta eest kriminaalpolitseilise komisjoni poolt, ja rahvasteliit otsustas oma liikmetele soovitada iga-pidi toetada Viini bürood kuni Genfi büroo tegevuse alustamiseni.

Sellega ei piirdu aga veel kriminaalpolitseilise komisjoni koostöö rahvasteliiduga. Komisjon jääb oma presidendi kaudu alalisse ühendusse Genfiga, rahvasteliidu kindralsekretariaadi kaudu. Vahepeal on komisjoni liikmed kohustatud selle eest hoolt kandma ja võitlema, et nende valitsused kutsuksid ellu igaüks oma riigis „keskameteid“, kuhu koon-

datakse vastavas riigis kõik materjal ja tegevus rahvusvaheliste rahavõltsijate vastu. Sarnaste ametite asutamine on ette nähtud tähendatud konventsiooni 12. artiklis. Ühtlasi on komisjoni liikmetele tehtud ülesandeks saata materjal rahavõltsimiste kohta Viini, nii palju kui seda lubavad olud.

Väga tähtis on, et Genfi konventsioon näeb ette asjast huvitatud asutuste otsekohest ühendusse astumist üksteisega; tähendab, rahavõltsimiste vastu võitlemise alal on astunud kõrvale harilikust teest, mis teadupärast käis diplomaatiliste asutuste ja isikute kaudu. Siin vähemalt on jõutud arusaamisele, et teed, mis viivad ministriumide, saatkondade jne. kaudu sihile, on liiga pikaldased ja ei anna soovitud tagajärgi, — kui nad üldse annavad mingisuguseid tagajärgi.

Viini kriminaalpolitseilise komisjoni koosolekul arutati muidugi kõigepealt pikemalt Genfi konventsiooniga ühendusesolevaid küsimusi. Tervitati soojalt seda asjaolu, et ka rahvasteliit on jõudnud selgusele sellest, kui pikaldane ja otstarbetu on mõnikord diplomaatiline tee, seisukoht, mida rahvusvaheline kriminaalpolitseiline komisjon on ammugi kaitsnud ja omaks võtnud politseilistes ja kriminaalpolitseilistes asjades. Viinis leiti aga, et konventsioon on endale seadnud liig kitsad eesmärgid. Komisjoni arvates tuleks konventsiooni tunduvalt laiendada ja nimelt laiendada kõigepealt veel järgmiste märkide peale: riigi võlakohustustele, riigi vekslitele; siis aktsiatele ja ajutistele tunnistustele, mis täidavad aktsiate aset; nimelistele võlakohustustele ja mitmesugustele tunnistustele, paberitele ja dokumentidele, millede abil saadakse raha ja makstakse summaks; blankokohustustele.

Komisjoni valulapseks on algusest peale olnud teadete kogumine ja edasiandmine kurjategijate kohta. Siin on isegi mindud süsteemide muutmisele. Kuna veel mõne aasta eest väga pooldati surnud H. Jörgenseni teadete edasiandmise süsteemi kaugel maa peale, hakatakse praegu juba sellest süsteemist loobuma, nii et vastav Kopenhaageni keskkohalt hakkab jääma unustusse. Igatahes aga ollakse kibedasti ametis näpujälgede ja näopiltide edasisaatmisega ja vahetamisega, kusjuures arvesse tulevad muidugi ainult rahvusvahelised kurjategijad. Sel alal tahetakse minna veel samm edasi, kuid

ikas sellest midagi kujuneb ning mis-sugusel määral, ei saa praegu veel öelda. Nimelt on kavatsusel vahetama ja keskbüroole saatma hakata ka miisuguste isikute näopilte ja näpujälgi, keda kahtlustatakse rahvusvahelises kuritegevuses. Mõistagi tuleb siin käia teatud kindlate printsiipide järgi, et kahtluseallevateks ei loetaks liig palju isikuid, kõigepealt isikuid, kes pole kardetavad ja keda ei saa kindlasti kahtlustada. Teiste sõnadega, tuleks võtta sarnaste kahtluseallevate kurjategijate sekka ainult isikuid, kelle kohta kindlasti teada on, et nad tegutsevad rahvusvahelise kuritegevuse alal, keda aga pole mitmesugustel põhjustel korda läinud paljastada seadusvastases tegevuses, keda kohtud pole saanud süüdi mõista tõenduste ja andmete puudusel.

Oige raske on ka kurjategijate vastastikuse väljaandmise küsimus. Asi seisab selles, et siin ei mängi osa ükski praktilised kaalutlused, vaid et tihti on neil asjadel ka poliitiline maik. Kui võtta näiteks rahavõltsijaid, keda tuleb ikka lugeda rahvusvahelisteks kurjategijateks, kui nad ka töötavad ühes riigis, sellepärast, et nende läbi tehtud kahju võib riivata ka teisi riike ja teiste riikide kodanikke, siis näeme, missuguste raskustega võib tegelikult elus kokku puutuda kurjategijate väljaandmisel. Üldine põhimõte on ju, et poliitilisi kurjategijaid välja ei anta. Kui nüüd võltsija tegutseb poliitiliste eesmärkidega, on ta siis poliitiline kurjategija või lihtne kriminaal-kurjategija? Vahet tõmmata on raske. Kuidas saab kindlaks teha, et teatud isik raha võltsis ja valeraha levitas ainult mingisugustel ideelistel põhjustel ja mitte kasupüüdvatel eesmärkidel? Ühenduses selle küsimusega arutati Viini koosolekul veel teist: ajalist vangide üleandmist teisele riigile. See osutub tihti äärmiselt tarvilikuks ja otse möödapääsematuks. Rahvusvahelised kurjategijad tegutsevad siin ja seal, kord ühes, kord teises riigis. Kui sarnane kurjategija ühes riigis sisse kukub ja selgub, et mõni teine riik tema isikust on väga huvitatud, siis ei jatku harilikult sellest, et teise riigi võimud ootavad seni, kui kurjategija on ühes riigis karistuse kannud ja aja ära istunud. Saadakse küsimusest nii üle, et palutakse teise riigi võime juurdlust toimetada teatud sihis. Mõnel juhul sõidavad kinnivõetust huvitatud riigi ametni-

kud teise riiki, et ise ülekuulamisi toimetada. Kuid ka sellest ei jätku tihti. On vaja kurjategija toimetada teopaigale, on tarvilik teda vastu seada teistele isikutele, on vaja teda näidata mitmele tunnistajale jne. Sarnasel korral ei jää muud abinõu, kui kurjategija toimetada teise riiki. Need küsimused nõuavad aga veel täpset takseerimist ja vastavalt sellele lahendamist. On vaja sõlmida lepinguid, mis aitaksid praegu olevatest raskustest kuidagi üle saada.

Omavalitsus oli lootusi, et saab asja kollektiiv-lepingust kõikide riikide vahel, mis reguleerib kurjategijate väljaandmise küsimusi. Selle lepingu kava kokkuseadmise kallal murti pead, tekkisid suured ja väikesed pro ja contra, kuid asi ei nihkunud paigast. Praeguse olukorra juures, arvesse võttes seisukohti selle kava suhtes, peab kahjuks küll tunnistama, et kavast asja ei saa — vähemalt lähemas tulevikus mitte. Kuid meie päevil on saanud akuutseks sarnased põhjapanevad küsimused, nagu Pan-Euroopa küsimus, ja võib loota, et kui ka Pan-Euroopast veel asja ei saa, et siiski omavad reaalse kuju üksikud küsimused, kavad ja tahted, mis käivad kõikide Euroopa riikide kohta, milledest on ühteviisi huvitatud lõppude lõpuks kõik Euroopa ja ka teised riigid. Peab tunnistama, et eeskujuks on saanud kõnesolevate küsimuste lahendamisel saksa väljaandmise seadus 23. detsembrist 1929, millega reguleeritakse võrdlemisi üsna hästi ja laiajooneliselt kurjategijate väljaandmise küsimusi.

Peale eelpooltähendatud, väga tähtsate küsimuste peeti komisjoni koosolekul nõu ka teiste, väiksema tähtsusega küsimuste üle. Nii näiteks, oli arutusel rahvusvahelise kriminaalpolitseilise komisjoni häälekandja „Internationale Öffentliche Sicherheit“ küsimus, eriti aga selle lehe lisade küsimus, milledes teadupärast avaldatakse tagaotsitavate kurjategijate, kadumaläinud isikute ja leitud laipade iskukirjeldused ja näopildid. Edasi otsustati uuesti välja anda käsiraamat rahvusvahelise kriminaalpolitseilise koostöötamise üle. Tähtis on otsus, mis käsitleb aadressraamatu väljaandmist, millesse on märgitud kõik tähtsamad politsei-asutused maailmas ja nende aadressid. Sarnase aadressraamatu järgi tunti juba ammu tarvidust ja võib loota, et nüüd ammuaegsest plaanist kord asja saab. Otsustati ka osaliselt muuta kriminaalpo-

litseilise komisjoni kodukord; see on tarvilikuks saanud seetõttu, et aastate jooksul on elu-olu muutunud ja kodukord on osaliselt vananenud ning ei vasta enam kõikidele nõuetele. Peeti nõu ka teadete edasiandmise üle raadio abil ning näopiltide edasiandmise üle traadita teel.

Lõpuks tuleb eriti peatuda ühe küsimuse juures, mis esmakordselt oli komisjonis ja mis tekitas palju elevust ning vaidlust. Arutleti nimelt rahvusvaheliste kurjategijate organisatsiooni küsimust. On teada, et eriti suurlinnades on kurjategijad enam-vähem organiseeritud. Teatud kurjategijatel on oma kooskõimise ruumid, nad on kohustatud üksteisele tarbekorral abi andma jne. Muidugi kannavad need organisatsioonid enam-vähem juhuslikku ilmet. Neisse koonduvad ikkagi üksikud kurjategijad, nende mõju ja tähtsus on piiratud. Nad tegutsevad kõikide suguste ilmsüütute siltide all: spordiklubid, lauluseltsid, reisiühingud jne. — need on neil firmad, mille taha katsuvad kurjategijad oma organisatsioonidega mõnikord pugeda. Sootu teine on lugu rahvusvahelise organisatsiooniga. Küsimus võeti komisjoni koosolekul üles seepärast, et oktoobrikuul 1929. hakkasid ajalehtedes ilmuma teated, mis kõik olid pärit Pariisist, mingisuguse „maailma organisatsiooni“ üle, kuhu olvat koondunud rahvusvahelised kurjategijad. Organisatsiooni olevat paljastanud Brasiilia politsei. Lähemalt pole teada organisatsioonist ega selle paljastamisest. Igatahes puudus komisjonil vastus sealselt Brasiilia politseilt, kelle poole küll pöördui palvega anda selgitust ja andmeid. Väga võimalik, et siin on tegemist ainult ühe õige osava ajakirjaniku väljamõeldusega, mis imekiirelt levis üle maailma. Igatahes konstateeris kriminaalpolitseiline komisjon, et temal esialgu puuduvad andmed seisukohavõtmiseks, näib, nagu poleks usku sarnase organisatsiooni olemasolusse, mis ka selge ja arusaadav. Kurjategijaid rahvusvaheliselt organiseerida — selleks peab olema aine, oskus ja tahe, kusjuures organisatsioon ei saa mõelda isiklikele kasudele. Peale selle peab olema kõlvulik materjal organisatsiooni ellukutsumiseks. Ei esimest ega teist ei suuda anda kurjategijate pere.

Järgmine koosolek peetakse Belgia kutsel käesoleva aasta sügisel Antwerpenis, kus samal ajal korraldatakse ka rahvusvaheline politseikongress. R. S.

Välisriikide politseidest.

Politseiasutuste reorganiseerimise küsimus on olnud pikemat aega päevakorral Ameerika Ühendriigis; see küsimus pole leidnud seni seal lõplikku lahendamist. Asi seisab selles, et kuritegevus kasvab iga aastaga Ühendriigis ja pole näha ette, et suudetakse kord tõmmata piir sellele nähtusele, mille üle tunnevad suurt muret ametivõimud, kui ka üldse seltskond.

Suuremad muudatused viidi Ühendriikide politsei organisatsioonis läbi läinud aastal. Endine New-Yorgi politseipresident Grover Whalen jõudis varsti pärast ametisse astumist veendumusele, et tuleb ette võtta tõsisemid samme, muidu pole mõeldav edukas võitlus kuritegevuse vastu. Nüüd on ka Whalen ametist lahkunud, ka tema poolt ette võetud sammud ei annud oodatud tagajärgi. Tema teeneks tuleb aga siiski lugeda tähtsate uuen-duste läbiviimist. Whalen katsus kõigepealt kõrvaldada ametnikkude kahekordset alluvust, mis loomulikult halvas tööd. Tema põhimõte oli: igas raioonis vastutab politseilise tegevuse eest ainult üks politseiline ülemus, kes omakorda allub otsekohe ühele ülemusele. Peaüksuseks tehti inspektoraat, mille eesotsas seisab inspektor (Chief Inspector), kes ühtlasi on ka kriminaalpolitsei juhiks. New-York jaotati viide inspektoraati, nii et inspektor vastab umbes politseimeistrile tsaariaegses Leningradis. Nendele peainspektoritele alluvad inspektorid, s. o. jaoskonna ülemad, kellele omakorda alluvad kaptenid (Captains), raioonide juhatajad. Iga peainspektoraadi juures on ametis üks kriminaalpolitsei juht, iga inspektoraadi juures töötab üks kõrgem kriminaalametnik ja iga raiooni juures asub eriline kriminaalosakond ühe kriminaalkomissari juhatusel (Detective Lieutenant). Ühenduses selle reformiga viidi läbi ka mundri muudatused. Ka Ühendriigis ei saa nähtavasti viia läbi reorganiseerimisi ilma mundri küsimuseta! Ümmarguste mütside asemele tulid kaheksakandilised; politsei ohvitseridele, ratsapolitseile ja mootorratta politseile määrati pintsak kaelasi-demega ning kraega. Kuna varem kanti laskeriista nii, et see kellelegi silma ei puutunud, on revolver nüüd mundri peal ja kergesti ametnikule kättesaadav. Whalen seadis ka sisse erilise büroo kuritegu-

de eemaldamiseks; see büroo koosneb tuntud New-Yorgi kodanikkudest ja moodustab enesest nõuandekoha; kodanikud peavad nõu ühes politseiga, kuidas kõige edukamalt võidelda kuritegevuse vastu.

Ka Chicagos on hakatud politseid ümber korraldama. Uus politseipresident William Russell viis läbi kõigepealt politsei koosseisu suurendamise. Chicago on tuntud kui kurjategijate keskpalk, kus senini pole ükski politseijuht veel suutnud korda luua ja kuritegevusele piiri panna. On loomulik, et esimene samm edukamaks võitlemiseks pidi olema politseinikkude arvu suurendamine. Edasi muudeti ka õige suurel määral politsei isiklik koosseis. Chicago politseisse olid aja jooksul koondunud kõiksugused enam või vähem kahtlased elemendid, kes tihti seisid kas otsekohe või kaudses ühenduses kurjategijatega. Russellil peale pannakse suuri lootusi, ta on energiline mees ja loodetakse, et tema suudab elanikkudele anda usku politsei tegevusse.

Ühendriigis on praegu ka käsil õhupolitsei ellukutsumine. Õhupolitsei seatakse sisse üksikute politseiasutuste juures. Nii asutati New-Yorgi politseipresiidiumi juure õhupolitsei-osakond, mille koosseisus on 50 ametnikku ja mille kasutada on neli aeroplaani. See osakond hakkas tegutsema käesoleval aastal 1. jaanuaril. Teine õhupolitsei-osakond kutsuti ellu Bergeni krahvkonnas New-Yersey osariigis. Ka selle osakonna kasutada on neli aeroplaani.

Suureks paheks Ühendriigis on suur tänavõnnetuste arv, mis on ühenduses tänavliikumise-ga. On selge, et seal, kus valitseb Ford, kus igal veidi rohkem palka saajal on oma auto, on raske reguleerida tänavliikumist ja ära hoida alatasa kasvavat tänavliikumise ohvrite arvu tõusu. Kõige enam kannatavad tänavliikumise all lapsed, kelle kaitseks ka kõige enam püütakse töötada. Muu seas tuli Scattle linna politseivalitsus algupärasele mõtetele tänavliikumise reguleerimisel. Hakati õpetama koolilapsi ja neist tegema liikumise politseinikke — selle eeldusega, et niisugusel korral kasvab laste huvi liikumise küsimuste vastu ja et lapsed muutuvad seetõttu ettevaatlikumateks. Mitmesugused asutused toetasid seda mõtet, nii et sai selle elluviimisele asuda. Politsei-

valitsus tegi korralduse, mille põhjal koolipoisid (tundemärgiga lint ümber õlgade) hakkasid enne koolide algust ja kohe pärast koolide lõppu reguleerima tänavliikumist tähtsamatel tänavatel. Neile anti abilistena kaasa vilunud politseiametnikke. Sarnase sammu tagajärg olevat olnud otse üllatav. Koolides tekkisid erilised julgeoleku nõukogud, mis koosnevad ainult lastest ja kus harutatakse liikumise probleeme. Vanemad kooliõpilased seletavad noorematele, milles küsimus seisab, kuidas tuleb liikuda ja ennast kaitsta hädaohtude vastu tänavail. Peale referaadi peetakse veel läbirääkimisi, kus lapsed avaldavad oma arvamusi ja ettepanekuid. Igatahes on siht taotletud: lapsed tunnevad tõsist huvi küsimuse vastu ja on informeeritud nendest hädaohtudest, mis neid tänavail varitsemas.

Mõnesuguseid uuendusi on hakatud läbi viima ka Inglismaal. Londoni linnavalitsuses on hakatud uuesti plaani harutama, mille järgi saaks Londoni politseist omavalitsuse politsei. Nagu teada, on Londoni politsei organiseeritud riiklikult, ta allub vahetult siseministri juurde. On muidugi küsitav, kas see kava läheb läbi, igatahes aga tähendaks Londoni politsei kommunaliseerimine viimase riikliku politsei ära kaotamist Inglismaal. Mõte, teha Londoni politsei omavalitsuspolitseiks, leiab palju pooldajaid, kes rõhutavad, et Londonis peaks maksma politseiorganisatsioon samasugune kord nagu Manchesteris, Birminghamis ja teistes suurtes inglise linnades. Juhitakse tähelepanu sellele, et Londoni kodanikul pole mingit mõju Londoni politsei peale, et tema ei saa kuidagi kaasa rääkida, kui on kõne all tähtsad küsimused, mis korraldavad tema elu ja julgeoleku kaitset. Samal ajal aga peab Londoni linn maksma politsei ülevalpidamiseks suuri summasid, proportsionaalselt mitte väiksemaid summasid, kui maksavad teised inglise linnad. Praeguse korra kaitsjad seletavad aga järgmist: Politseivalitsus Londonis allub otsekohe valitsusele ja käib seetõttu parlamendi kontrolli alla. See olukord on täitsa demokraatlik ja õiglane. Siseminister ei ole mingisugune autokraatlik ametnik, kes võib teha ja mitte teha, mis ta süda soovib. Ta allub parlamendile ja vastutab viimase ees oma tegude ja sammude eest. Kuigi parlamendis on esitatud

terve riik, siiski leidub seal 100 inimest, keda valib Londoni linn, kes seetõttu tunnevad hästi Londoni elu-olu ja kellel võimalik alati kontrollida ministri ja politsei tegevust ja tarbekorral samme astuda. Edasi peab Londonil, kui suure riigi suurel pealinnal, olema tugev ja ühetaoline politsei, keda juhitakse ühtlaste põhimõtete järgi, kelle tegevust ühtlustab üks asutus ja üks isik — siseminister. Pealegi on kujunenud üldiseks nähtuseks, et omavalitsuse politseid ilka enam ja enam kaovad, andes aset riiklikult organiseeritud politseile. Isegi Ühendriigid on asutanud oma pealinnas, Washingtonis, riiklise politsei. Pealegi tuleks Londoni politsei kommunaliseerimisel lõhkuda ühtlane aparaat. Londoni politsei tegevuspiirkonda kuulub terve London ühes eeslinnadega ja ümbruskonnaga, need kõik kuuluvad aga omavalitsuselt kaheksa krahvkonna alla. On selge, et politsei tegevuse ühtlusest ei saa enam juttu olla, kui politsei antakse omavalitsuse kätte. Meie näeme, et ka siin sõditakse, samadest põhimõtetest välja minnes, nagu mujal, omavalitsuse ja riiklise politsei pärast — ainult selle vahega, et tahetakse teha samm tagasi politseiorganisatsioonis, selle asemel, et teha samm edasi.

Inglismaal on tekkinud ka mõte hakata teisiti korraldama politsei ohvitseride ettevalmistamist politseiteenistusele. Praegune Inglismaa politseikooli ohvitseridele ei tunne. Kord on niisugune ohvitseride koosseisu komplekteerimisel. Isikud, kes alamate politseiametnikkudena on korralikult teeninud ja teatud vilumuse omandanud, võivad teatud aja jooksul tõusta ohvitseride aukraadini. Oieti täidetakse kõik politsei ohvitseride kohad kuni politsei-majorite kohtadeni (n. nim. superintendendid) alamate ametnikkudega. Ainult juhtivad jõud võetakse teistelt aladelt, harilikult kaitseväest ja laevastikust. Sarnasel süsteemil on muidugi ka oma pahed. Võib olla seisab peapahed selles, et komplekteerimise süsteem pole järjekindlalt lõpuni viidud. Politsei etteotsa satuvad mehed, kes küll väga tublid võivad olla sõjaväes, kel aga puuduvad tarvilikud teadmised politsei alal. Ühenduses sellega tekivad kõiksugused teised soovimatud nähtused. Nii nimetati mõne aja eest Nottinghami linna politsei chefiks endine kaitseväge kapten. Linnas

asub palju töölisi ja viimased tõstsid nimetamise vastu protesti, seletades, et sarnane nimetamine toob endaga kaasa politsei militariseerimise. Asi ulatus ot-saga lõpuks parlamenti, kus siseministril tuli aru anda küsimuse üle. Minister seletas, et tema käes on küll politseijuh-tide ametisse kinnitamise (ja mittekinni-tamise) võim, kuid et tema tarvitab mit-tekinnitamise õigust ainult siis ja seal, kui on tegemist isikuga, kes ei kõlba po-litseiteenistusse.

Huvitav katse tehti Northamptoni linnas, kus kutsuti ellu vabatahtlik ühing, mille ülesandeks on politseiametnikkude ja -teenijate ametioskuse tõstmisele kaa-saaitamine. Ühing korraldab loenguid ja kursusi, mille eesmärgiks pole ainult teadmiste süvendamine politseiteenistuse alal, vaid ka teadmiste arendamine teiste aladel, nii et need kursused tahavad anda politseinikkudele nii üld-, kui ka eriharidust. Ühingu tehniline juhatamine on pandud erilise komitee peale, mis koosneb politseijuhist, komandörist, siis kahest inspektorist ja kahest seersandist. Viimase aasta õppekavas olid ette näh-tud loengud politseiametnikkude, kohtu-ekspertide, arstide, panga-asjanduse tundjate, tuletõrjujate jne. poolt. Võib arvata, et lähemas tulevikus asutatakse analoogilised ühinged ka teistes linnades. Riik siin midagi ei maksa. minisuguseid kulusid ei kannu, kõik teeb seltskond ja politsei ise. Muidugi kannatab selle all õppuse ühtlus, kuid see on niisuguse korra juures paratamatu.

Iseloomustav inglise politseile on ka järgmine juhtum (politseimajor Riege järgi), mis aset leidis Binkley linnas. Seal ehitati uus kohtuhoone. Kohalik politseikomandör korraldas hinnavõist-luse, millest võisid osa võtta kõik linna koolilapsed. Võistluse teemiks oli: „Po-litsei ülesanded publiku vastu ja publiku kohused politsei vastu.“. Auhinnad ja-gati välja kohtuhoone õnnistamise päe-val. Selle võistlusega tahtis politsei juht kätte saada seda, et juba koolilap-sed hakkaksid huvi tundma politsei ja selle tegevuse vastu, et nad mõtleksid politsei raske töö ja nende kohustuste üle, mis on publikul avaliku korra ja julgeoleku alalhoidmisel.

Kanadas on politsei samuti, nagu pea igalpool inglise asumaades, nagu Inglismaal eneses, omavalitsuste käes.

Omavalitsuste politseiasutuste kõrval te-gutseb ka veel riiklikult organiseeritud politsei, see on n. nim. Royal Canadian mounted Police (Kanada kuninglik rat-sapolitsei). See politseitruup peab kõi-gepealt hoolt kandma nende Põhja-Ka-nada osade julgeoleku eest, kuhu juure-pääs raske, kus elutingimused väga ras-ked, kuhu kurjategijad võivad kergesti redusse minna. Hiljuti anti sellele tru-pile üle eriline laev, mis on varustatud soomusplaatidega, nii et ta saab viibida talve läbi Põhja-Jäämeres. Laev on määratud eeskätt kontrollteenistuseks Ida-Kanada kallastel, siis aga ka tege-vusbaasina politseile talvekuudel. Mees-kond asub talvel laeval ja sealt võetakse ette sõite mannermaale. Koertega sõi-detakse kaugemale maa sisse ja hoolitse-takse elanikkude eest. Politseinik ei ole Põhja-Kanadas ükski politseinik, tal tuleb täita ka kõiksuguseid teisi ülesandeid. Kanada ratsapolitseinik on korra eest hoolitseja, kriminaal-, tolliametnik, mak-suametnik, on sanitar ja ei tea mis veel. Kanada politseinik peab tõesti olema universaalne inimene, peab kõik oskama ja seejuures vastu pidama rängale il-mastule ja raskele teenistusele. Suvel teenib ratsapolitsei laev selleks, et viia proviant ja sütt politseiosadele, mis asu-vad kaugel Põhja-Kanadas.

Suuremaid muudatusi on viimastel aastatel pidanud läbi tegema Chile vabariigi politsei. 1927. aastal viidi seal läbi täieline politsei reorganisatsioon. Viimane viidi läbi ka saksa politseiamet-niku (ühe politseimajori ja ühe krimi-naaldirektori) näpunäidetel ja nõuandel. Terve politsei Chiles riigistati ja ühen-dati üheks tervikuks, millele anti nimeks „Carabineros de Chile“. Politsei kõr-geimaks chefiks on peale vabariigi pre-sidendi siseminister. Provintsis on po-litsei juhiks „intendant“, kes on kohali-kuks kõrgeimaks administratiiv-ametni-kuks. Neile alluvad — maal maanõuni-kud (gobernadores), linnades bürger-meistrid (alcades). Huvitav on selle organisatsiooni juures, et ühelgi politsei-ametnikul pole administratiiv-karistamise õigusi. Terve organsatsioon on sõjaväe-liselt korraldatud ja tuletab meele Itaalia karabinjeere. Terve politsei eesotsas seisab kindraldirektor, kellel on brigaadi kindrali aukraad. Politsei jaguneb rüge-mentidesse, eskadronidesse, ohvitseri ja allohvitseri postidesse. Praegune koos-

seis on 16.000 meest, mis arvatavasti sarnaseks ka jääb edaspidi. Politseiteenistusse astuda soovijad peavad nõusoleku andma 5 aastat politseis teenida. Seda aega võib pikendada kolme aasta võrra. Halb on aga, et politseiametnikkude palgad on äärmiselt madalad, nii et

mõned ametnikud saavad vähem palka kui lihttöölised. Selle eest aga saab iga politseinik, kes on 25 aastat riiki teeninud, pensioni täie palga suuruses. Politseile Chiles ei ole lubatud asutada kutseühinguid.

—t.

Kohtualuste ülestunnistamisest.

Väga tihti arvatakse, et siis, kui kohtualune on oma süü puhtsüdamlikult tunnistanud üles, kõik korras on. Eriti arvavad asjast eemalseisjad, et süü ülestunnistamine kahtlusealuse poolt tähendab uurimiste lõppu, on see tõde, mille vastu enam keegi ei saa ja mida tuleb võtta absoluutselt õigena. On inimlikult täitsa arusaadav, et arvatakse, et süüalune, süüid üles tunnistades, rääkis tõtt. Sest mispärast peaks kohtualune võtma enda peale süü ja teo, mille toimepanemises tema ei ole süüdi. Tõsi küll, mõnel korral võib sarnast tegu veel kuidagi seletada: lapsed tahavad oma vanemaid päästa, armastaja tahab oma armastuse objektid hoida karistusest. Kuid sarnastel korradel on motiivid selged ja arusaadavad. Kuid mis siis, kui motiivid arusaadavad pole? Ja mis siis, kui neid — vähemalt näiliselt — üldse pole? Sarnased ülestunnistamised võivad saada hädaohtlikkudeks mitmest küljest: karistatakse süüütut inimest ja antaks võimalus tõsisel süüdlasel põgeneda ning kuriteo jälgi segada ning hävitada.

Järgmised lood, milledest jutustab H. v. Hentig (ajakirjas: „Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht“), näitavad, kui ettevaatlikult tuleb mõnel korral kasutada kohtualuste ülestunnistamist. Esimene juhtum leidis aset Hispaanias. Seal kadus kuskil Põhja-Hispaania provintsis ühel ilusal päeval keegi karjane pärast seda, kui ta oli ära müünud oma ainsa varanduse, paar lammast. Et mees kadus korraga ja jäljetult, tulid kohalikud elanikud arvamisele, et asjad pole päris korras. Hakati ka tasakesi kõnelema räävtparmisest ja kolm aastat hiljem andis kadunu perekond politseile teada, et karjane on jäljetult kadunud. Varsti võeti vahialla kaks karjase sõpra, keda süüdistati räävtparmises. Mehed salgasid esialgu, kuid, kui nad olid juba

kinni istunud mõne kuu, tunnistasid nad, et nad on tõesti oma sõbra tapnud, paljaks röövitud ja siis kalmistule matanud. Mõni surmuaiale, hakati kaevama näidatud kohal — ja ei leitud midagi. Siis alles kõnelesid kurjategijad päris tõtt: nad tapsid karjase, löiksid laiba tükkideks ja sötsid need tükiid sigadele. Asi tuli harutusele kohtus, kus kaebealused ennast süüdi ei tunnistanud, vaid kõik tagasi võtsid, mis nad eeluurimisel seletasid. Kuid oli juba liig hilja, mehed mõisteti surma. Siiski anti neile osaliselt armu ja määrati nad 18 aastaks sunnitööle. Pärast 12 aasta möödumist anti neile uuesti armu ja nad vabanesid vanglast. Mehed läksid koduküllla tagasi, tõendades, et nad on süüütud. Keegi sellesse muidugi ei uskunud, neid naerdi välja, neid põlati ja vihati. Märtsikuul 1926 sai kohalik vaimulik „tapetult“ kirja palvega saata temale mõningaid dokumente, tema vajab neid abiellumiseks. „Tapetu“ elas teises provintsis.

Teine lugu on veel selgem. 1900. aastal kadus Austrias, Steiermarkis, jäljetult keegi 13-neaastane tütarlaps. Isa, kes seisis nii ametivõimude kui ka naabrite juures halvaks kuulsuses, teatas kadumisest sandarmeerialle. Mõne kuu pärast juhtus isa lugema ajalehtedest, et tema elukoha läheduses on leitud tundmatu tütarlapse laip. Mees läks kohale, kus oli laip ja tunnistas ametivõimudele, et see on tõesti tema tütar. Talle anti välja tütarlapse riided (seda vanamees nähtavasti ainult tahtiski) ja mees läks minema. Peatselt aga selgus, et vanamees oli valetanud ja et leitud laip polnud tema kaduma läinud tütre laip; siis selgus muidugi ka, et vanamees võttis laiba juurest leitud riided seadusevastaselt endale. Sellest pisikesest vargusest oli küllalt, et hakata meest kahtlus-

tama oma tütre tapmises. Tema juurest leiti tütre riideid (mis ju loomulik) ja mehele öeldi näkku, et tema on oma tütre roimar. Lõpuks tunnistaski mees üles, et tema on oma tütre tapnud ja tähendas uurivatele võimudele ka täpselt, kuidas see kõik sündis. Tütar olevat lihavõtte hommikul kodunt ära joosnud, ta olevat kartnud ühte nabrinnat. Mõni päev hiljem olevat isa kohtanud oma tüdruku metsas, tüdruk olevat olnud poolnäljane ja täitsa jõuetu, olevat istunud vagusi maas ja pole sõna lausunud. Mees olevat läinud tütre juure ja pigistanud teda kaelast umbes 5 minutit, tütar ei olevat põrmugi vastu pannud. Mees ütles: „Kui mina teda nägin metsas nii jõuetuna, siis tuli mul mõte, et nüüd on vaja maksta tütre eest ka veel ravimise kulused haigemajas; ja ma otsustasin teda parem kohe ära tappa.“ Laiba olevat mees oma seletuse järgi viinud koju, et seda ahjus ära põletada. Naine olevat asjast teadnud ja olevat talle isegi abiks olnud kuriteo jälgede kaotamisel. Aja jooksul tunnistati ka naine oma süü üles ja tähendas, et ta tõesti teadis asjast ja rõõmus oli, et tüdrest lahti sai. Veidi enne asja harutamist kohtus täiendas kaebelune veel oma seletusi ja tähendas, et tema olevat söönud mõned laiba tükkid. Arst tegi kindlaks, et mees käis üldse väga toorelt ümber oma lastega, et ta aga on täiesti terve inimene, kes võib ja peab täielikult vastutama oma tegude eest. Mees olevat isegi võrdlemisi intelligentne ja väga usklik. Kohus mõistis mehe surma, hiljem muudeti armuandmise teel surmanuhtluse eluaegseks sunnitööks. Naine mõisteti kaasabi andmise eest kolmeks aastaks vangi. Kolm aastat hiljem võeti kinni ühes teises Austria provintsis keegi naisvaras, kes üles tunnistati, et ta on Johanna B., mis siis uurimistel ka õigeks osutus, s. o. isa poolt tapetud ja ärasöödud tütar! See oli ainus ülestatamine perekonnas, mis oli õige. Kui mehelt küsiti enne tema vabastamist vanglast, mispärast tema kõik sarnased kuriteod võttis enda peale, vastas mees, et üks sandarmitest on nii kaua temale peale käinud, kuni ta võttis tapmise omaks. Hiljem arvas ta: mees ja sõna ning jäi oma ülestatamise juure. Sõmine võeti appi nähtavasti selleks, et paista ebanormaalsena

ja selle läbi pääseda kergema karistusega.

Dr. Sidney Mendel („Der zum Tode Verurteilte ist frei!“) jutustab analoogilistest juhtumitest. Esimene käib ühe tema kliendi kohta (dr. Mendel on tuntud Berliini advokaat). 17. nov. 1925. a. kadus jäljetult 19-aastane teenija Emma Hoge, kes teenis maal mõisas. Paar päeva hiljem leiti Hoge surnult ühest väikesest ojakesest mõisa läheduses. Järgmisel päeval võeti vahialla 20-aastane tööline Hermann von Dielingen, kes töötas samas mõisas ja kelle kohta tekkis miskipärast kahtlus, et tema on Hoge mõrtsukas. 14. mail 1926. a. mõisteti mees Osnabrücki vannutatud meeste kohtu poolt surma tapmise eest. Veidi hiljem muudeti surmaotsus armuandmise teel ümber eluaegseks sunnitööks. Neli aastat hiljem, 20. märtsil s. a., kuulutati sama Osnabrücki vannutatud meeste kohtu poolt Dielingenile, et tema on inimese haavamise eest, mille tagajärjeks oli inimese surm, mõistetud kaheks aastaks vangi. Süüasi võeti nimelt revisjoni korras uuesti üles, siis selgusid juba hoopis teistsugused andmed ning kohus tegi samas asjas, mille eest kord tehti surmaotsus, eelpooltähendatud otsuse. Mees vabastati otsekohe, sest ta oli karistuse tervenisti juba ära kannud. Mõlemad kohtuotsused, nii esimene kui teine, olid rajatud kaebeluse ülestatamisele. Selle motiivide kohta seletas Dielingen ise hiljem järgmist. Kui temale anti 1. mail 1926. a. süüdistusakt läbilugemisele, andsid talle kaasvangid, vanad vilunud retsidivistid, nõu minna kohtu-uurija juure ja kõik süü üles tunnistada. Süüdistusakti järgi otsustades, tähendasid kaasvangid, tuleb kaebelusel kindlasti arvestada surmaotsusega, mis hiljem ka õigeks osutus. Kaasvangid seletasid veel, et süü mitteülestatamise korral tuleb enam või vähem kindlasti arvestada surmaotsuse täidesaatmisega. Edasi tähendasid need vanad „praktikandid“, et võib kindlasti arvestada ka kaebeluse isa ja vendade areteerimisega, kui kaebelune oma süü üles ei tunnista, sest juurduse käigust oli näha, et suurt osa süüdistusaktis mängisid saabaste jäljed, mis osutasid Dielingeni isa saabaste jälgedeks. Kaasvangid seletasid mehele ka täpselt, kuidas tuleb tunnistada kohtu-uurijale, mida

seletada ja kuidas seda seletada. Tuleb seletada, et Hoge oli rase ja et ta ootas last, kelle isaks pidi olema, surnu seletuse järgi, Dielingen. Selle üle on Hoge ja kaebalune vaieldud ning vaidluse ajal on nad tülli sattunud, kusjuures Dielingen on naist tõmmanud rätikust, mis tal oli kaelas. Et näidata, nagu oleks tegemist enesetapmisega, on Dielingen võtnud naisterahva, keda tema surnuks pidas, ja visanud ojasse. Peale selle on Dielingen kiiresti kadunud teopaigalt. Selle nõuande järgi talitas siis ka kaebalune. Ta seletas asja üksikasjaliselt kohtu-uurijale ja hiljem ka kohtunikkudele. Sellele järgnes surmaotsus. Hiljem võttis Dielingen küll oma tunnistuse tagasi, kuid kohus teda ei uskunud, vaatamata sellele, et täks tunnistajate abil korda kindlaks teha, et Dielingenil polnud aega kuritegu nii toimetada, nagu ta ise varem seletas. Ka viimase kohtuotsuse vastu on kaevatud revisjonikorras ja näib olevat tõenäoline, et Dielingeni asi varsti täiesti selgub.

Sama dr. Mendel jutustab veel ühest teisest loost, mis küll pole väga haruldane, kuid mis siiski iseloomustav. Kesk-Saaksamaal pandi 1928. aasta suvel toime kaks tapmist kiimalusest, mille ohvriks langes kaks noort naisterahvast, kes matkasid Schwarzwaldis. Varsti pärast tapmise avalikukstulekut andis

ennast politsei kätte keegi 36-aastane meesterahvas, kes tunnistas, et tema on korda saatnud roimad. Mees oli oma seletuse järgi väljaspool abielu sündinud laps; tema isaks olevat keegi parun ja emaks keegi tantsijanna. Politseile seletas mees, et ta kannatavat väga selle all, et ta pole sündinud abielus, see mõjuvat väga tema peaaajudele, nii et see mõnikord viivat teda isegi hädaohtlikkudele sammudele. Tema sattuvat tihti mingisugusse poolumasesse seisukorda, milles tema ka toimetanud tähendatud tapmised. Mees kirjeldas lugu päris üksikasjaliselt. Tütarlastel olevat seljas olnud lühikesed seelikud (mis ka õige oli); jalad olevat hästi näha olnud ja see olevat niivõrt mõjunud temale, et ta olevat teinud asju, millest ta ise enam ei saa endale aru anda ja mida ta ise hästi enam ei mäleta. Siin tuleb ära märkida, et sarnasel korral, kui naisugune „kurjategija“ seletab kuriteo toimepanemist kõigi üksikasjadega, võis tema oma teadmisi hankinud olla ajalehtedest, mis suuremate kuritegude toimepanemise puhul kubisevad kuritegude üksikasjadest. Asja uuriti ja tehti varsti kindlaks, et mees polnud kunagi viibinud kuriteo paigal ja et ta on epileptiker, kes oma „süüteo“ „tunnistas üles“ haiglas olekus, nii et ta hiljem isegi ei teadnud, et ta oli midagi tunnistanud.

L. M.

Spordi alalt.

Kehalisest kasvatuses Narva politseis.

J. Tiisfeldt.

Kui möödunud üleriiklikel raskejõustiku ja käsipalli esivõistlusil Narva meeskond Tallinnale tüsedat vastasrinda tekitas ning viimasel napi paremusega õnnestus omandada meistertiitleid, siis võis märkida, et narvalaste küps esinemine tuleb panna süstemaatilise ettevalmistuse arvele.

Narva politsei spordiring koosneb Viru-Järva abiprefektuuris teenivaist ametnikest, kelle üldarvust 130 ringi liikmeid on 117; ta on üle riigi ka ainuke pol. spordiorganisatsioon, kel oma ruumid.

Võistlusi peeti 1929. a. hooaja kes-

tel 10. Kevade hooaeg avati 12. mail 5 km. murdmaajooksuga, juunikuul peeti jalgrattavõistlus 20 km. peale. Juulikuul peeti katsevõistlustena üleriiklikele esivõistlusile omavahelised kergejõustiku- ja laskevõistlused. Septembrikuul korraldati omavahelised kergejõustiku- ja laskevõistlused. Kahel korral peeti ajakirjanikkudega sõprusvõistlus jalgpallis. Detsembrikuul korraldati omavaheline ping-pongi võistlus ja liigetevaheline maleturniir. Sügise tulekuga siirdus platsitreening võimlasse, milleks saadi kasutada ühiskooli võimla ühes sisseseade

ja duši tarvitamisega. Võimlas algas hoogus töö sihtvõimlemise alal oktoobri alul, harjutusi juhtis hr. Kalugin. Tali-hooaja kestel peeti 6 võrkpallivõistlust, kus, hoolimata sellest, et käsipalli meeskond moodustati alles jaanurikuul, män-gu tasapind igal peetud võistlusel ilmutas tõusu. Suuremaks sportliseks organiseerimistööks tuleb lugeda 11.—13. aprillil 1930. a. politsei üleriiklikkude raskejõus-tiku-, poksi-, käsipalli- ja pingpongi-esi-võistluste korraldamist, mis nii tehniliselt kui ka tagajärgedelt kordalainiks tuleb pidada.

1930. a. kevade hooaja algus oli 11. mail, mil spordiring korraldas murd-maajooksu jaoskondade vahel väljamän-gitavale rändauhinna. Vihmasest ilmast

hoolimata startis 16 ametnikku. Jooksu võitis individuaaltagajärjena 2. jsk. ko-missar Tiisfeldt ajaga 17,05. Tähelepanu väärib veel asjaolu, et nelja esimese mehe aeg üle kolme minuti võrra parem on läi-nud aasta saavutistest, mis omakorda kin-nitab, et kergejõustik Narva politseis on arenemiskäigul. Meeskondadest võitis 2. jaoskond 29. okt. ning omandas ränd-auhinna teistkordselt ja jäädavalt.

Praegune ringi juhatus (esimees abi-prefekt R. Pavian) oma algatusel tõstis üles Narvas tegutsevate spordiorganisat-sioonide esinduskogu asutamise küsi-muse, missugune kavatsus heaks kiideti 14. skp abiprefektuuris ärapeetud seltside esindajate ühisel nõupidamisel.

Ametlik osa.

Käasukiri 3. juunist s. a. nr. 95.

25. aprillil s. a. Tallinna karistusvang-last põgenenud röövmõrtsuka Aleksander Tohverit otsimine ja tabamine, mis iseen-dast kuulub politsei tavaliste ülesannete hulka, andis peale oma otsekohese tule-muse — põgeneja tabamise — veel ilusa tunnistuse meie korralduste koostööst nii omavahel kui ka kaitseliiduga ja rahvaga.

Olles teisel teel juba väljendanud oma sügavat lugupidamist kaitseliidule Toh-veri tabamisel ülesnäidatud mehise abi- eest, kriipsutan siinkohal rahulolemisega alla meie politsei head korraldusvõimet ja laitmatut koostööd, mis käesoleval juhul, üleriiklikkus ulatuses tuli ilmsiks kiire ja laialdase omavahelise informatsiooni korraldamise näol ning edasi otstarbekohase ja püsiva valve teostamisega kohtadel, lõppedes julge, mehise väljaastumisega otsustaval silmapilgul.

Samasuguse heameelega konstateerin nähtust, et politsei on suutnud võita endale laialdase poolehoidu ja toetuse rahva hul-gas, mille tulemuseks käesoleval juhul oli rohke ja kiire politsei informeerimine roi-mari liikumise üle eraisikute poolt.

Avaldan käesolevaga oma tänu kogu politseile röövmõrtsuka A. Tohverit taba-mise puhul, eriti aga Pärnumaa ja Tallin-na-Harju politsei ametnikele kui suure-mate haarangute korraldajaile.

A. A n d e r k o p p,
Kohtu- ja siseminister.

Kohtu- ja siseministri käasukirjadega nr. 96 ja nr. 97

on poliitilise politsei assistent Ernst Ted-derson paigutatud ümber oma palvel kons-taabliks Tallinna-Harju prefektuuri koos-seisu, arvates 1. juunist s. a.

Tartu-Valga prefektuuri konstaabel Johannes Koppel on nimetatud poliitilise politsei assistendiks, arvates 10. juunist s. a.

Politseivalitsuse direktori käasukirjaga 3. skp. nr. 6.

on vabastatud Võru-Petseri abiprefek-tuuri konstaabel Karl Karsna ametist oma palvel, arvates 1. juulist s. a.

Viru-Järva abiprefektuuri konstaabel Heinrich Kvell on vabastatud ametist üle-mineku puhul teisele ametkohale kohtu- ja siseministeeriumi alal, arvates 1. juu-nist s. a.

Kriminaalpolitsei vanem agent Albert Uik on vabastatud ametist ülemineku pu-hul teisele ametkohale kohtu- ja sisemi-nisteeriumi alal, arvates 1. juunist s. a.

Tallinna-Harju prefektuuri konstaabel Johannes Kõks on vabastatud ametist üle-mineku puhul teisele ametkohale riigitee-nistuses, arvates 1. juunist s. a.

Politseivalitsuse direktori otsusega on tühistatud

Mõniste vallas elava Julius Gottliebi p. Peltseri laskeriistaluba jahipüüsi hoidmise ja kandmise osas.

Politseivalitsuse poolt on antud load

laskeriistade parandamiseks: Joosep Jaani p. Rätsepale Avinurme vallas, Västriku külas, maksvusega 2. juunini 1931. a., August Jaani p. Tammanile Pärnus, Raeküla-Järve tän. nr. 10, maksvusega 13. aprillini 1931. a., ja Karl Karli p. Kanepile Otepää alevis, Pärnu tn. nr. 6, maksvusega 6. maini 1931. a.;

laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks: Oskar Mardi p. Rungele Lelle vallas, Eidaperes, maksvusega 5. aprillini 1931. a.

Politseivalitsuses on registreeritud:

1) Ajakiri „Polevõje tsvetõ”, hakkab ilmuma Narvas, üks kord kuus, väljaandja ja vastutav toimetaja — Leopold Peetri p. Aks. Ajakiri trükitakse Narvas, Grigorievi pärijate trükikojas.

2) Ajakiri „Meie mõtteid”, hakkab ilmuma Kiltsi alevikus, Virumaal, üks kord kuus, väljaandja — Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Kiltsi osakond. Vastutav toimetaja — Voldemar Toom. „Meie Mõtteid“ trükitakse Tallinnas, „Estotrüki“ trükikojas.

3) Ajakiri „Baltisches Landwirtschaftliches Zentralblatt”, hakkab ilmuma Tallinnas, kaks korda kuus, ajakirja „Landwirtschaftliche Beilage der Revalschen Zeitung“ asemel, väljaandja — Eestimaa Kirjastusühisus Vold. Kentmann ja Ko. Vastutav toimetaja — Hans Kentmann. Ajakiri trükitakse Eestimaa Trükikoja A. S. trükikojas Tallinnas.

4) Ajaleht „Nõmme elu”, hakkab ilmuma Nõmmel, tarvidust mööda, väljaandja — Nõmme Linna Majaomanikkude Ühing, vastutav toimetaja — Jaan Sisask. „Nõmme Elu“ trükitakse Tallinnas, „Kiirtrüki“ trükikojas.

Vabariigi valitsuse otsusega 4. juunist s. a. on lubatud

Üleriikliku Lastehoolekande Keskkorralduse juhatale lastehoolekande teostamiseks rahalist loteriid 100.000 kr. väärtuses toime panna 1. detsembril 1930. a. „Estonia“ kontsertsaalis.

Piletite arv on 100.000, piletihind 1 kr., ½ piletit 50 s.; võite on 2865 ja nimelt: 1 võit 10.000 kr., 1 võit 5000 kr., 1 — 1000 kr., 1 — 500 kr., 2 — à 250 kr., 7 — à 100 kr., 12 — à 50 kr., 40 — à 10 kr.,

300 — à 5 kr. ja 2500 — à 2 kr., kogusummas 25.200 kr. väärtuses.

Luba politseivalitsuse poolt on antud 6. juunil s. a. nr. 542-p. all.

Vabariigi valitsuse otsusega 4. juunist s. a. on lubatud

Eesti Olümpia Komiteele Los Angeles'is ärareetavatest olümpiamängudest osavõtmiseks sportlaste-võistlejate ettevalmistamise ja saatmise kulude katteks rahalist loteriid 80.000 kr. väärtuses toime panna 21. märtsil 1931. a. tingimusel, et piletite müük võib alata 5. oktoobrist s. a.

Piletite arv on 80.000, piletihind 1 kr.; võite on: 1 võit — 10.000 kr., 1 — 2500 kr., 1 — 1000 kr., 1 — 500 kr., 2 — à 250 kr., 5 — à 100 kr., 5 — à 50 kr., 8 — à 25 kr., 15 — à 10 kr., 50 — à 5 kr., 1050 — à 2 kr., kogusummas 1140 võitu 18.000 kr. väärtuses. Väljalootimine toimub E. s. s. „Kalevi“ saalis.

Luba politseivalitsuse poolt on antud 7. juunil s. a. nr. 452-p all.

Vabariigi valitsuse otsusega 4. juunist s. a. on lubatud:

Eesti Karskusliidu juhatale Elistvere mõisa südame omandamiseks alkohoolikute paranduskodu asutamise otstarbeks rahalist loteriid 100.000 kr. väärtuses toime panna 2. aprillil 1931 a. tingimusel, et piletite müüki võib alata 1. detsembrist 1930. a.

Piletite arv on 100.000, piletihind 1 kr.; võite on: 1 võit — 12.500 kr., 1 — 2000 kr., 1 — 1000 kr., 2 — à 500 kr., 2 — à 250 kr., 8 — à 100 kr., 10 — à 50 kr., 20 — à 10 kr., 40 — à 5 kr. ja 1000 — à 2 kr., kogusummas 1085 võitu 20.700 kr. väärtuses. Väljalootimine toimub Tartus, Eesti Karskusliidu ruumes.

Luba politseivalitsuse poolt on antud 11. juunil s. a. nr. 3288-p. all.

Vabariigi valitsuse otsusega 4. juunist s. a. on lubatud

Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Keskkorralduse juhatale noorsoo rahvaülikooli ja noorsookodu asutamiseks rahalist loteriid 100.000 kr. väärtuses toime panna 20. septembril 1931. a. tingimusel, et piletite müüki võib alata 21. detsembrist 1930. a.

Piletite arv on 100.000, piletihind 1 kr., võite on: 1 võit — 10.000 kr., 1 —

2500 kr., 2 — à 1000 kr., 2 — à 500 kr., 4 — à 250 kr., 6 — à 100 kr., 10 — à 50 kr., 20 — à 10 kr., 40 — à 5 kr. ja 1000 — à 2.50 kr., kogusummas 1086 võitu 20.500 krooni

väärtuses. Väljalootsimine toimub Tallinnas, ÜENÜ ruumes, Lossi pl. nr. 4.

Luba politseivalitsuse poolt on antud välja 11. juunil s. a. nr. 3858-p. all.

Küsimusi ja kostmisi.

Joh. P. Rakveres. Küsimus. Põllutöoministeeriumi määruste — seemnemüügi korralduste kohta — § 15. (R. T. nr. 24 — 1921. a.) keelab ära põllutöoministeeriumi poolt registreerim. äridel ja isikutel seemnetega kauplemise, kuna § 15¹. (R. T. nr. 73 — 1928. a.) ütleb, et seemnetega kauplemiseks ei registreerita rändavaid, laatadel, turgudel ja tänavatel kauplajaid ärisid ega isikuid, kui neil samas kohas või mujal ei ole alalist seemnete müügikohta. Kuidas tõlgitseda viimati nimetatud paragrahvi, kas kui abso-

luutset keeldu rändavail isikul, kui neil ei ole alalist müügikohta, seemnetega kaubelda (kuna neid ju ei registreerita kauplemiseks), või on neil lubatud kaubelda registreerimata?

Vastus. On lubatud kaubelda registreerimata.

Kirjavastusi.

H. V. „Metskitsedest“ ei lähe; selle küsimuse üle on küllalt vaieldud ja ta peaks juba selge olema.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

- Nelisk, Georg Hendriku poeg, välja antud Kurna vallavalitsuselt 12. 3. 26 a. nr. 28 (22099)
- Mitrovsky, Jurka Jaani poeg, välja antud Pindi vallavalitsusest 24. 4. 29 a. nr. 442. (22100)
- Terras, Emilie Karli tütar, välja antud Narva linna politsei ülemalt 24. 10. 21 a. nr. 29954. (22245)
- Sabas, Elmar Jaani poeg, välja antud Aleksandri vallavalitsusest 24. 4. 24 a. nr. 41. (22246)
- Luiik, Jaan Juhani poeg, välja antud Narva linna politsei ülemalt 7. 12. 19 a. nr. 7438. (22247)
- Kuhlbach, Jernald Villemi poeg, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomisariilt 20. 1. 27 a. nr. 2720. (22249)
- Bezzaborkin, Aleksandra Jakobi tütar, välja antud Vasknarva vallavalitsusest 12. 12. 19 a. nr. 200. (22107)
- Niine, Rosalie Joosepi tütar, välja antud Mäetaguse vallavalitsusest 21. 6. 27 a. nr. 425. (22250)
- Laurson, Julius Jüri poeg, välja antud Rakvere linna politsei jaoskonna ülemalt 30. 12. 19 a. nr. 3851. (22251)
- Lep, Marie-Katariina Ludvigi tütar, välja antud Narva-Jõesuu alevivalitsusest (634)
- Sala, Elisabeth Antoni tütar, välja antud Narva-Jõesuu politsei jaoskonna ülemalt 23. 12. 19 a. nr. 1088. (635)
- Ennus, Heinrich Tõnu poeg, välja antud Narva linna politsei ülemalt 6. 8. 23 a. nr. 2272. (22252)
- Krõlov, Nikolai Egori poeg, välja antud Vasknarva vallavalitsusest 14. 5. 24 a. nr. 472. (22108)
- Lukjanov (nüüd Nevski), Paraskeva Andrei tütar, välja antud Narva vallavalitsusest 29. 4. 21 a. nr. 1421. (2328)
- Volber, Jaan Tooma poeg, välja antud Kõnnu vallavalitsusest 27. 1. 20 a. nr. 651. (22785)
- Schönberg, Elisabeth Mardi tütar, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 29. 11. 19 a. nr. 299. (22798)

- Jakula, Jakob Karli poeg, välja antud (Kõnnu vallavalitsusest 23. 2. 27 a. nr. 57. (22786)
- Jankovits, Elsa Johani tütar, välja antud Kõnnu vallavalitsusest 12. 1. 20 a. nr. 474. (22787)
- Reemann, Gustav Hansu poeg, välja antud Kolga vallavalitsusest 1919 a. nr. 241. (22788)
- Lillevorst, Salme Johani tütar, välja antud Kõnnu vallavalitsusest 3. 7. 26 a. nr. 127. (22789)
- Tensau, Oskar Jaani poeg, välja antud Kõnnu vallavalitsusest 1921 a. nr. 187. (22790)
- Nõtta, Gustav Hansu poeg, välja antud (Alavere vallavalitsusest 19. 4. 20 a. nr. 688. (22791)
- Arro, Siim Juhani tütar, välja antud Kolga vallavalitsusest 20. 12. 19 a. nr. 52. (22792)
- Kvielstein, Richard Jakobi poeg, välja antud Kõnnu vallavalitsusest 8. 6. 21 a. nr. 128. (22799)
- Kivi, Elisabeth Jaani tütar, välja antud Kolga vallavalitsusest 23. 11. 26 a. nr. 155. (22800)
- Pärm, Mart Pääro poeg, välja antud Albu vallavalitsusest 29. 12. 19 a. nr. 677. (23566)
- Lipp, Mihail Andrei poeg, välja antud Massu vallavalitsusest 20. 6. 24 a. nr. 176. (23567)
- Moor, Karl Toomase poeg, välja antud Undla vallavalitsusest 18. 11. 27 a. nr. 1523. (23568)
- Buurmeister, Jakob Jaani poeg, välja antud Albu vallavalitsusest 10. 7. 19 a. nr. 362. (23569)
- Teng, Alma Karli tütar, välja antud Tapa politsei jaoskonna ülemalt 2. 9. 22 a. nr. 1577. (23570)
- Paulus, Elfriede Hansu tütar, välja antud Ambla vallavalitsusest 9. 2. 20 a. nr. 837. (23572)
- Mathiesen, Otto Madise poeg, välja antud Albu vallavalitsusest 16. 12. 19 a. nr. 41. (23573)
- Sisask, Mart Juhani poeg, välja antud Albu vallavalitsusest 16. 12. 19 a. nr. 59. (23574)
- Mihelov, Eva Mihkli tütar, välja antud Nõmküla vallavalitsusest 12. 10. 20 a. nr. 942. (23575)
- Puumann, Julius, välja antud Kloostri vallavalitsusest 8. 9. 20 a. nr. 1406. (23576)
- Niffer, August, välja antud Ambla vallavalitsusest 24. 4. 20 a. nr. 1382. (23577)
- Luh, Julie Aleksandri tütar, välja antud Torgu vallavalitsusest 17. 10. 24 a. nr. 441. (23578)
- Minkovitš, Eduard-Voldemar, välja antud Nõmme politsei jaoskonna ülemalt 28. 6. 20 a. nr. 2113. (23579)
- Dehn, Erich Georgi poeg, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 23. 9. 20 a. nr. 9411. (23580)
- Truu, Jaan Joosepi poeg, välja antud Nõmküla vallavalitsusest 1920 a. nr. 543. (23581)
- Reinson, Gustav Daaveti poeg, välja antud Raudteede politsei ülemalt 10. 12. 1919 a. nr. 1941. (23582)
- Tamm, Jakob, välja antud Lehtse vallavalitsusest 27. 8. 20 a. nr. 996. (23583)
- Parts, August Enno poeg, välja antud Nehatu vallavalitsusest 10. 9. 26 a. nr. 115. (23584)
- Sudis, Aline Jaani tütar, välja antud Jõhvi politsei jaoskonna ülemalt 13. 12. 1920 a. nr. 1105. (23793)
- Traurig, Jaan Jaani poeg, välja antud Juuru vallavalitsusest 15. 1. 20 a. nr. 599. (23794)
- Tuberik, Rosalie Hansu tütar, välja antud Juuru vallavalitsusest 22. 6. 26 a. nr. 54. (23778)
- Raud, Martin Jaagu poeg, välja antud Koigi vallavalitsusest 29. 9. 23 a. nr. 567/570. (23780)
- Rothfeldt, Hilda Mardi tütar, välja antud Hageri vallavalitsusest 29. 11. 21 a. nr. 32. (23781)
- Liimann, Hans Mardi poeg, välja antud Rapla vallavalitsusest 16. 3. 20 a. nr. 2007. (23782)
- Sulfs, Julius Jaani poeg, välja antud Rapla vallavalitsusest 17. 2. 20 a. nr. 892. (23783)
- Tõnus, Hindrek Mihkli poeg, välja antud Triigi vallavalitsusest 31. 12. 20 a. nr. 1335. (23784)
- Ambus, Artur Gustavi poeg, välja antud Vaivara vallavalitsusest 5. 7. 21 a. nr. 1465. (23785)
- Oolberg, Emilla-Marie Mardi tütar, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 7. 6. 28 a. nr. 390. (23787)
- Pless, Emilie, välja antud Harku vallavalitsusest 1925 a. (25711)

- Kleemann, Johan Tõnise poeg, välja antud Kehtna vallavalitsusest 3. 8. 20 a. nr. 334. (23788)
- Krüger, Ado Ado poeg, välja antud Järvakandi vallavalitsusest 24. 3. 20 a. nr. 297. (23789)
- Kristal, Anu Jaani tütar, välja antud Triigi vallavalitsusest 24. 4. 20 a. nr. 929. (23790)
- Kefig, Minna Mihkli tütar, välja antud Ingliste vallavalitsusest 2. 12. 19 a. nr. 419. (23791)
- Vohlbrück, Jüri Jüri poeg, välja antud Rapla vallavalitsusest 10. 12. 25 a. nr. 1197. (23792)
- Vilju, Mari, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 12. 5. 21 a. nr. 13931. (25710)
- Hanso, Marie, välja antud Harku vallavalitsusest 1925 a. nr. 301. (25712)
- Laev, Karl, välja antud Haimre vallavalitsusest 4. 3. 22 a. (25713)
- Kurov (Kusov), Johannes-Heinrich, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 12. 9. 27 a. nr. 853. (25714)
- Vaarmann, Elsa, välja antud Valga maakonna politsei ülemalt 28. 8. 24 a. nr. 460. (25715)
- Kersman, Praskovja, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 2. 12. 19 a. nr. 2802. (25716)
- Treiman, Ano, välja antud Rae vallavalitsusest 5. 11. 20 a. nr. 2042. (25717)
- Mühlberg, Arnold, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 22. 6. 1923 a. nr. 392. (25719)
- Veidenbaum, Marta, välja antud Peningi vallavalitsusest 17. 2. 22 a. nr. 1577. (25721)
- Listack, Hilda, välja antud Petseri politsei jaoskonna ülemalt 15. 6. 25 a. nr. 705. (25724)
- Leotoots, Jaan Jaani poeg, välja antud Peri vallavalitsusest 3. 12. 29 a. nr. 387. (24260)
- Käämbre, August Jaani poeg, välja antud Aleksandri vallavalitsusest 9. 6. 21 a. nr. 58. (24261)
- Kattai, Nikolai Jakobi poeg, välja antud Meremäe vallavalitsusest 30. 11. 28 a. nr. 311. (24262)
- Adamsen, Rudolf Gustavi poeg, välja antud Võru maakonna politsei 1. jaoskonna ülemalt 11. 2. 22 a. nr. 4486. (24270)
- Urman, Arnold, välja antud Rae vallavalitsusest 2. 5. 24 a. nr. 105. (25722)
- Tuvi, Alma Peetri tütar, välja antud Misso vallavalitsusest 15. 5. 25 a. nr. 113. (24263)
- Võru, Alma Märdi tütar, välja antud Kõlleste vallavalitsusest 20. 2. 20 a. nr. 498. (24264)
- Deinis, Johannes Villemi poeg, välja antud Sõmerpalu vallavalitsusest 13. 1. 1926 a. nr. 2. (24265)
- Kütt, Kadri Märdi tütar, välja antud Misso vallavalitsusest 23. 11. 20 a. nr. 689. (24266)
- Kütt, August Johani poeg, välja antud Misso vallavalitsusest 22. 4. 27 a. nr. 37. (24267)
- Atspol, Osvald-Rudolf Kristjani poeg, välja antud Vastseliina vallavalitsusest 7. 1. 20 a. nr. 386. (24268)
- Rõbakov, Helene Jaani tütar, välja antud Võru linna politsei ülemalt 24. 11. 1919 a. nr. 937. (24271)
- Sinka, Jaan Hendriku poeg, välja antud Võru linna politsei ülemalt 18. 11. 19 a. nr. 248. (24272)
- Richter, Therese Martini tütar, välja antud Võru linna politsei ülemalt 22. 11. 1919 a. nr. 732. (24273)
- Rosenberg, Alfred Eduardi poeg, välja antud Võru linna politsei ülemalt 29. 12. 23 a. nr. 329. (24274)
- Kratsov, Kristjan Jaani poeg, välja antud Senno vallavalitsusest 1. 10. 23 a. nr. 823. (24275)
- Lasareva, Ekaterina Johani tütar, välja antud Võru linna politsei ülemalt 18. 11. 1919 a. nr. 638. (24276)
- Urman, Elisabeth Jaani tütar, välja antud Võru jaoskonna politseikomissariilt 11. 7. 27 a. nr. 159. (24277)
- Pikson, Alma Johani tütar, välja antud Laeva vallavalitsusest 2. 1. 25 a. nr. 3. (24731)
- Sillaots, Helene Johani tütar, välja antud Luunja vallavalitsusest 28. 1. 20 a. nr. 526. (24732)
- Pruuli, Herbert Jaani poeg, välja antud Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissariilt 27. 8. 28 a. nr. 554. (24735)
- Veiderpass, Aleksander Johani poeg, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 21. 2. 25 a. nr. 975. (24734)
- Kutsar, Evald Karli poeg, välja antud Tartu 3. jaoskonna politseikomissariilt 22. 1. 27 a. nr. 2135. (24738)

- Paulus, Hilda Jaani tütar, välja antud Sõmeru vallavalitsusest 23. 7. 26 a. nr. 686. (24720)
- Lagastik, Elsbeth Karli tütar, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 13. 6. 22 a. nr. 14185. (24721)
- Rinaldi, Marie Jüri tütar, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 26. 11. 19 a. nr. 1122. (24722)
- Heuer, Elmar Karli poeg, välja antud Ropka vallavalitsusest 10. 11. 25 a. nr. 267. (24724)
- Markus, Eduard Gustavi poeg, välja antud Tartu 2. jaoskonna politseikomissariilt 3. 8. 27 a. nr. 660. (24725)
- Joonas, Daavet Peetri poeg, välja antud Tartu 3. jaoskonna politseikomissariilt 5. 6. 28 a. nr. 218. (24726)
- Eichfuss, Oskar Arnoldi poeg, välja antud Tartu 3. jaoskonna politseikomissariilt 15. 10. 27 a. nr. 960. (24727)
- Fadejev, Olga Vladimiri tütar, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 3. 9. 20 a. nr. 9290. (24728)
- Grossberg, Anna Reino tütar, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 13. 1. 20 a. nr. 7334. (24729)
- Laurits, Leonhard Ed. poeg, välja antud Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissariilt 9. 7. 28 a. nr. 375. (24730)
- Kark, Amalie, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 18. 10. 20 a. nr. 12623. (25301)
- Sinep, Artur, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 2. 12. 19 a. nr. 1084. (25302)
- Pool, Emilie, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 5. 5. 20 a. nr. 5409. (25303)
- Ertsen, Kristine, välja antud Kopli jaoskonna politsei abikomissariilt 21. 9. 28 a. nr. 297. (25305)
- Essenson, Mikk, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 2. 2. 20 a. nr. 12207. (25306)
- Klein, Boris, välja antud Kloostri vallavalitsusest 10. 1. 20 a. nr. 324. (25307)
- Nepmann (Hepmann), Helene, välja antud Keina vallavalitsusest 14. 10. 22 a. nr. 214. (25310)
- Oja, Anton, välja antud Pornuse vallavalitsusest 21. 8. 24 a. nr. 45. (25311)
- Rammus, Bernhard, välja antud Harku vallavalitsusest. (25727)
- Ikmeit, Jüri, välja antud Harku vallavalitsusest 24. 7. 28 a. nr. 110. (25729)
- Turja, Aleksander, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 13. 2. 29 a. nr. 383. (25312)
- Liivak, Jakob, välja antud Aaspere vallavalitsusest 24. 4. 23 a. nr. 46. (25313)
- Luberg, Maria, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 16. 6. 1924 a. nr. 898. (25314)
- Poska, David, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 14. 9. 1925 a. nr. 1865. (25315)
- Antonov, Leonida Joonas tütar, välja antud Vohnja vallavalitsusest 31. 12. 19 a. nr. 359.
- Roos, Madis, välja antud Lihula vallavalitsusest 30. 12. 19 a. nr. 494. (24056)
- Pruul, Vassili, välja antud Muhu-Suure vallavalitsusest 18. 12. 26 a. nr. 592. (24057)
- Armas, Vassili, välja antud Paatsalu vallavalitsusest 25. 11. 23 a. nr. 53. (24058)
- Karotam (sünd. Einmann), Olga, välja antud Paadremaa vallavalitsusest 9. 1. 1920 a. nr. 64. (24059)
- Pettai, Jaan, välja antud Vana-Roosa vallavalitsusest 20. 10. 24 a. nr. 136. (24060)
- Pransmann, Mihkel, välja antud Saulepi vallavalitsusest 29. 12. 19 a. nr. 171. (24061)
- Tomingas, Hans, välja antud Massu vallavalitsusest 23. 12. 19 a. nr. 392. (24063)
- Lobjakas, Jaan, välja antud Paadremaa vallavalitsusest 4. 5. 20 a. nr. 515. (24064)
- Veltermann, Jüri, välja antud Paatsalu vallavalitsusest 1920 a. nr. 219. (24065)
- Ristikivi, Miina, välja antud Paadremaa vallavalitsusest 30. 1. 20 a. nr. 429. (24066)
- Poõts, Villem, välja antud Haapsalu linna politsei ülemalt 17. 10. 25 a. nr. 481. (24067)
- Habermann, August, välja antud Tallinna politsei 4. jaoskonna ülemalt 20. 2. 1924 a. nr. 342. (24068)
- Lilleberg, Aleksander, välja antud Pranglisaarte vallavalitsusest 23. 1. 25 a. nr. 5. (25725)
- Mahlstein, Aleksander, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 19. 11. 26 a. nr. 1691. (25726)

- Küüts, Anna, välja antud Saue vallavalitsusest 1919 a. (25730)
- Jerlet, Marta, välja antud Laitse vallavalitsusest 22. 3. 28 a. nr. 8. (25731)
- Valkenpert, Elsa, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 2. 3. 1927 a. nr. 4285. (25732)
- Hindrekü, Johannes, välja antud Vöisiku vallavalitsusest 9. 1. 20 a. nr. 256. (25734)
- Mäe, Almiita, välja antud Kunda-Malla vallavalitsusest 30. 9. 27 a. nr. 833. (25735)
- Reits, Hans, välja antud Vääna vallavalitsusest 2. 5. 27 a. nr. 179. (25736)
- Breemraud, Gustav, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt. (25737)
- Israel, Friedrich-August, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 30. 3. 20 a. nr. 9650. (25738)
- Palkov, Paul, välja antud Jõealtnu vallavalitsusest 31. 10. 224 a. nr. 174. (25739)
- Ermolajev, Marie Prohori tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonnast. (44015)
- Older, Johannes Hansu poeg, välja antud Kilingi vallavalitsusest 23. 12. 24 a. nr. 269. (44020)
- Pihlik, Johannes Taaveti poeg, välja antud Paldiski linna politseikomissariilt 2. 1. 27 a. nr. 529510. (44021)
- Ratasepp, Jaan Jüri poeg, välja antud Vesneri vallavalitsuselt 17. 12. 19 a. nr. 1860.
- Hunt, Friedrich, välja antud Saaluse vallavalitsuselt 25. 6. 220 a. nr. 76.
- Paju, Juuli Mihkli tütar, välja antud Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissariilt 1927 a. (44029)
- Estam, Marie Mihkli tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 15. 12. 19 a. nr. 33562.
- Sõlg, Leena Johani tütar, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 20. 3. 25 a. nr. 972.
- Lippo, Marie Mihkli tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 8. 2. 23 a. nr. 4455.
- Spiegel, Julie Jüri tütar, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 19. 12. 19 a. nr. 4888.
- Koppel, Maria Otto tütar, välja antud Balti puuvillavabriku jaoskonna politsei abikomissariilt 9. 8. 27 a. nr. 795.
- Siiberg, Anna Pärni tütar, välja antud Harku vallavalitsuselt.
- Raavik, Vassili Jaani poeg, välja antud Tallinna linna 4. jaoskonna politseikomissariilt 13. 2. 29 a. nr. 1500.
- Neufeldt, Amanda Gustavi tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 22. 1. 20 a. nr. 9454.
- Jentson, Henriette Tõnise tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 26. 11. 19 a. nr. 1041.
- Kukk, Elmar Eduardi poeg, välja antud Tallinna linna 4. jaoskonna politseikomissariilt 10. 9. 28 a. nr. 754.
- Paults, Sinaida Gustavi tütar, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 28. 2. 25 a. nr. 687.
- Maripuu, Arnold Friedo poeg, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 18. 2. 25 a. nr. 640.
- Efremov, Anton Vassili poeg, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 4. 6. 23 a. nr. 1174.
- Preimann, Aleksander Jüri poeg, välja antud Rapla vallavalitsuselt.
- Aleksandrov, Olga Mardi tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 16. 1. 20 a. nr. 7959.
- Leppik, Eduard Mihkli poeg, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 5. 2. 25 a. nr. 476.
- Soome, Öie Roberti tütar, välja antud Jõhvi vallavalitsuselt 11. 10. 27 a. nr. 183.
- Mõttus, Jaan Andrese poeg, välja antud Vana-Roosa vallavalitsuselt 10. 12. 19 a. nr. 257.
- PaaS, Eduard Andri poeg, välja antud Mõniste vallavalitsuselt nr. 1.
- Ehrlich, Johannes Karli poeg, välja antud Varangu vallavalitsuselt 10. 8. 23 a.
- Ratasepp, Jaan Jüri poeg, välja antud Vesneri vallavalitsuselt 17. 12. 19 a. nr. 1860.
- Juurak, Tiina Peetri tütar, välja antud Narva linna politsei ülemalt 8. 12. 19 a. nr. 7508.
- Repp, Sofie Johani tütar, välja antud Aleksandri vallavalitsuselt 10. 5. 20 a. nr. 1040.
- Jakobson, Andres Johani poeg, välja antud Kilingi vallavalitsuselt 22. 1. 20 a. nr. 330. (44030)
- Reimann, August, välja antud Kär gula vallavalitsuselt 18. 3. 25 a. nr. 32.
- Rumm, Robert Hendriku poeg, välja antud Kär gula vallavalitsuselt 30. 1. 24 a. nr. 9.
- Linn, Liisa Mari tütar, välja antud Talli vallavalitsuselt 1. 12. 19 a. nr. 336.